

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Τ.Ε.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΠΡΩΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΑΣ
ΣΤΟ ΛΟΓΓΟ ΠΑΞΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΩΣ ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

ΜΑΤΑ ΕΥΓΕΝΙΑ - ΔΕΣΠΟΙΝΑ Α.Μ. 6219
ΤΣΙΜΑΡΑ ΕΛΕΝΗ Α.Μ. 6194

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

ΠΑΤΡΑ 2015

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ανάγκη να μη χαθούν τα αρχιτεκτονικά δείγματα των περασμένων αιώνων, να ενταχθούν και να εναρμονιστούν στην σημερινή πραγματικότητα καθώς και να αναδειχθούν, μας οδήγησε στην επιλογή αυτού του θέματος.

Αφορμή για την επιλογή του συγκεκριμένου συγκροτήματος, υπήρξε η συμμετοχή μας στην ομάδα που ανέλαβε την αποτύπωση. Οι λόγοι όμως που τελικά μας οδήγησαν στο να ασχοληθούμε με το συγκεκριμένο κτιριακό συγκρότημα ήταν η αρχιτεκτονική μορφή και χρήση του.

Η παρούσα κατάσταση του κτίσματος και η ανάγκη του για ανακαίνιση και αποκατάσταση, μας ώθησε στην σύνταξη της παρούσας εργασίας ώστε να καταστεί δυνατή η επανάχρησή του αλλά και η επανένταξη του, στον οικιστικό ιστό.

Στην προσπάθεια μας αυτή, βοήθεια με την μορφή παροχής στοιχείων μας έδωσε η ομάδα μελέτης, η οποία απαρτίζεται από τους μηχανικούς: Βερονίκη Καββαδία, τοπογράφο μηχανικό και υπεύθυνη για την σύνταξη των διαγραμμάτων της αποτύπωσης, Κωνσταντίνo Δολιανίτη, πολιτικό μηχανικό που μας χορήγησε γενικές και ιστορικές πληροφορίες και το φωτογράφο Συμεών Γεβαφίδη, υπεύθυνο για την λήψη και αναπαραγωγή φωτογραφιών υψηλής ευκρίνειας, τους οποίους και θέλουμε να ευχαριστήσουμε θερμά για την αμέριστη βοήθεια τους. Επιπλέον θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον Άρη Σπαθάκη, πολιτικό μηχανικό, για τη πολύτιμη βοήθειά του στη μελέτη του νέου φέροντα οργανισμού της πρότασης.

Επίσης, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την επιβλέπουσα καθηγήτριά μας Αναστασία Γεωργιάδη, για την πολύτιμη συμβολή και καθοδήγησή της καθώς και τις οικογένειες και τους φίλους μας που με την βοήθειά τους και τη συμπαράστασή τους, μας βοήθησαν να ολοκληρώσουμε το δύσκολο έργο που αναλάβαμε.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πτυχιακή αυτή εργασία αποτελεί τη μελέτη για το παλιό βιομηχανικό συγκρότημα, το οποίο λειτουργούσε σαν ελαιουργείο, πυρηνελαιουργείο και σαπωνοποιείο και βρίσκεται στην περιοχή του Λόγγου της νήσου των Παξών. Η μελέτη αναπτύσσεται σε δύο κύρια κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο περιλαμβάνει ιστορικά στοιχεία του συγκροτήματος και την περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης. Αποτυπώνεται δηλαδή η υφιστάμενη κατάσταση, η οποία απεικονίζεται μέσα από σχέδια κατόψεων, όψεων, αναπτυγμάτων και τομών. Στη συνέχεια γίνεται μορφολογική, κτιριολογική και κατασκευαστική περιγραφή και καταγραφή των φθωρών μέσα από την ανάλυση της παρούσας κατάστασης του κτιριακού συγκροτήματος.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας αναπτύσσεται η πρόταση ανακαίνισης και αποκατάστασης του κτιριακού συνόλου αλλά και μετατροπής του σε κέντρο πολιτισμού με τη διατήρηση του βιομηχανικού του χαρακτήρα. Αναπτύσσονται οι στόχοι, η σκοπιμότητα, καθώς και οι αρχές της επέμβασης. Μέσα από την κτιριολογική περιγραφή της πρότασης, αναδεικνύονται οι καινούργιες χρήσεις του κτιριακού συγκροτήματος και τα μορφολογικά του στοιχεία. Ακόμη, μέσα από την κατασκευαστική περιγραφή αναλύονται οι τρόποι επαναφοράς του κτιρίου αλλά και οι καινούριες τεχνικές και τα καινούρια υλικά που προτείνονται ώστε να έρθει σε πέρας αυτό το έργο.

Τέλος, η εργασία ολοκληρώνεται με δύο επιπλέον κεφάλαια, τα οποία αναφέρονται στις πηγές έμπνευσης, τις επιρροές μας, καθώς και σε ανάλογες περιπτώσεις βιομηχανικών κτιρίων.

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	5
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	5
1.1 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ.....	6
1.2 ΙΣΤΟΡΙΚΟ	7
1.2.1 ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΦΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ.....	9
1.3 ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ.....	11
1.4 ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ.....	19
1.5 ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ.....	22
1.6 ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ	25
1.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΔΙΑΓΝΩΣΗ	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	31
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ.....	31
2.1 ΣΤΟΧΟΙ, ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ.....	29
2.2 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	29
2.3 ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ.....	30
2.4 ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ.....	31
2.5 ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ.....	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	39
ΕΠΙΡΡΟΕΣ	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	41
ΠΑΡΟΜΟΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ.....	41
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	45
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	47
ΣΧΕΔΙΑ	51
ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΑ	92

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία έχει ως θέμα την περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης του βιομηχανικού συγκροτήματος στο Λογγό Παξών, όπως και την περιγραφή της πρότασης. Αντιλαμβανόμαστε το κτίσμα αυτό ως δείγμα αρχιτεκτονικής αλλά και ως δείγμα βιοτικού χαρακτήρα για την περιοχή και τους κατοίκους της.

Θεμέλιο κομμάτι τέτοιων μελετών είναι η τοπογραφική και αρχιτεκτονική αποτύπωση, ώστε να μπορέσουν να συνταχθούν τα σχέδια του εκάστοτε κτίσματος. Για την σύνταξη του τοπογραφικού διαγράμματος έγιναν μετρήσεις με GPS για την εξάρτησή του από το κρατικό σύστημα συντεταγμένων ΕΓΣΑ 1987 (ελληνικό γεωδαιτικό σύστημα αναφοράς) και με γεωδαιτικό σταθμό για την οριζοντιογραφική και υψομετρική αποτύπωση του συγκροτήματος και του περιβάλλοντα χώρου. Για την αρχιτεκτονική αποτύπωση έγιναν μετρήσεις με γεωδαιτικό σταθμό, όπου ελήφθησαν μετρήσεις σε σημεία λεπτομέρειας των όψεων όλων των τοίχων του κτιριακού συγκροτήματος, καθώς και σημεία, τα οποία αφορούν τον διαχωρισμό των χώρων και τις κατόψεις του κτιριακού συγκροτήματος. Χαρακτηριστικά σημεία των όψεων χρησιμοποιήθηκαν ως φωτοσταθερά για την φωτογραμμετρική αποτύπωση των όψεων.

Μέσα από τα παραπάνω στοιχεία αποτύπωσης αλλά και την μονοσκοπική φωτογραμμετρική επεξεργασία και αναγωγή των εικόνων μπορέσαμε να αποδώσουμε όλες τις πληροφορίες για τον τρόπο κατασκευής και την παθολογία του κτιρίου μας. Η ανάλυση αυτών, μαζί με ιστορικά στοιχεία και τη μορφολογική και κτιριολογική περιγραφή, απαρτίζουν το πρώτο κεφάλαιο της εργασίας μας.

Το δεύτερο κεφάλαιο περιλαμβάνει τους στόχους, τη σκοπιμότητα και τις αρχές επεμβάσεων στο κτίσμα. Γενικότερα περιγράφει τις εργασίες για την ανακαίνιση του συγκροτήματος και αναλύει την πρότασή μας σε κέντρο πολιτισμού, μέσα από υποκεφάλαια όπου αναλύεται η κτιριολογική και μορφολογική περιγραφή του συγκροτήματος.

Όλα τα παραπάνω συνοδεύονται από σχέδια, σχεδιαγράμματα και φωτογραφικό υλικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

1.1 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Χάρτης Παξών

Οι Παξοί, το μικρότερο από τα επτά πιο γνωστά και κύρια νησιά του Ιόνιου πελάγους, είναι μια συστάδα μικρών νησιών, νησίδων και βραχονησίδων, τα μεγαλύτερα από τα οποία είναι οι Παξοί και Αντίπαξοι. Το σύμπλεγμα των νήσων Παξών εκτείνεται στην θαλάσσια περιοχή του Ιόνιου πελάγους στο βορειοδυτικό άκρο της ελληνικής επικράτειας, νότια της νήσου Κέρκυρας και δυτικά των ακτών της περιφέρειας της Ηπείρου. Το σχήμα των Παξών και Αντίπαξων είναι ελλειψοειδές, μακρόστενο και λέγεται ότι μοιάζει με σαύρα.

Η τοπογραφία των νήσων Παξών είναι αρκετά ενδιαφέρουσα καθώς περιλαμβάνει μια ομάδα ασβεστολιθικών νησιών και νησίδων με μεγάλες ιδιομορφίες και αντιθέσεις στο ανάγλυφο και την κλίση της.

Ένα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των Παξών είναι η μορφολογία του εδάφους του. Ενώ οι ανατολικές ακτές είναι σχετικά ομαλές, οι δυτικές είναι εξαιρετικά απότομες, σχηματίζοντας κατακόρυφους γκρεμούς, σπήλαια και θαλάσσιες αψίδες. Το εσωτερικό του νησιού, η ηπειρωτική χώρα δηλαδή, παρουσιάζει ένα σχετικά χαμηλό ανάγλυφο με μέγιστο υψόμετρο τα 231 μ. Το έδαφος του γενικά, σε αντίθεση με τα υπόλοιπα νησιά του Ιονίου, είναι πεδινό και έτσι αρδεύεται μόνο από τις βροχοπτώσεις, γεγονός που επηρεάζει τη γονιμότητά του καθότι το υδρογραφικό δίκτυο του νησιού είναι αρκετά περιορισμένο αφού δεν υπάρχουν ούτε ποτάμια ούτε πηγές. Η ενότητα των Παξών περιλαμβάνει ασβεστόλιθους λεπτοστρωματόδης στη μεγαλύτερη επιφάνειά τους αλλά και ασβεστόλιθους παχυστρωματόδης σε μικρότερο ποσοστό στο έδαφος του νησιού. Θα μπορούσε κάποιος να χαρακτηρίσει αυτά τα καταπράσινα νησάκια ως έναν απέραντο ελαιώνα, τους Παξούς, και ως ένα μεγάλο αμπελώνα, τους Αντίπαξους.

Ο Δήμος Παξών με συνολική έκταση περίπου 30.000 στρέμματα -αποκλειστικά πεδινή- χρησιμοποιείται σε ποσοστό περίπου 75% από τον πρωτογενή τομέα για την αγροτική καλλιέργεια και την κτηνοτροφία, με την καλλιέργεια ελιάς να έχει πρωταρχικό και δεσπτόζοντα ρόλο στην τοπική γεωργική παραγωγή.

Η παραγωγή λαδιού υπήρξε η κύρια και σχεδόν αποκλειστική οικονομική δραστηριότητα για τους κατοίκους των Παξών. Ακόμα και σήμερα παρ' όλο που ο τουρισμός αποτελεί τη βασική πλέον πηγή του εισοδήματός τους, εξακολουθεί να αποτελεί τη σημαντικότερη παραγωγική δραστηριότητα τον υπόλοιπο χρόνο. Στο νησί των Παξών υπολογίζεται ότι τα ελαιόδεντρα

Ελαιώνας

ξεπερνούν τα 200.000 δένδρα και σύμφωνα με τους ειδικούς η πλειοψηφία αυτών είναι υπεραιωνόβια καθώς η ελιά στο νησί πρωτοφυτεύτηκε πριν από πάνω από χίλια χρόνια. Ιστορικά οι Ενετοί, που για περίπου 400 χρόνια (1386-1797) είχαν υπό την κυριαρχία τους το νησί των Παξών, ήταν αυτοί που ουσιαστικά προέτρεψαν τους κατοίκους να ασχοληθούν με την μονοκαλλιέργεια της ελιάς, η οποία σε συνδυασμό με το κλίμα των Παξών και τις απαιτήσεις της καλλιέργειας

(λίγο νερό κ.λ.π) ευδοκίμησε. Η ελαιοκαλλιέργεια στους Παξούς εντάθηκε σε σημείο τέτοιο ώστε να λειτουργούν την περίοδο εκείνη πάνω από 100 ελαιοτριβεία στο νησί. Τα ερειπωμένα πλέον ελαιοτριβεία και οι ανεμόμυλοι θυμίζουν ακόμα και σήμερα των παραγωγικό οργασμό που παρουσίασε το νησί μέχρι τον προηγούμενο αιώνα.

Γενική άποψη συγκροτήματος

Τέτοιο είναι και το συγκρότημα του Σπύρου Ανεμογιάννη που βρίσκεται στον όρμο του Λογγού των Παξών, στη θέση Λειβάδι, πλησίον της παραλίας. Συγκεκριμένα, βρίσκεται σε οικόπεδο που αρχικά είχε ελαιόδεντρα και το αγόρασε η οικογένεια Ανεμογιάννη το 1874. Ορίζεται δυτικά από την κοινοτική οδό, νότια από την πλατεία Λογγού και ανατολικά με τη θάλασσα. Το συγκρότημα 1.320 τ.μ. περίπου, καταλαμβάνει θέση σε οικόπεδο 1.944,02 τ.μ. Πρόκειται για παλιό εργοστάσιο ελαιουργίας-ραφινερίας -

πυρηνελαιουργίας και αργότερα σαπωνοποιίας, η κατασκευή του οποίου τοποθετείται στα τέλη του 19^{ου} και στις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα.

1.2 ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Λογγός: Εφημερίδα ΗΧΩ ΤΩΝ ΠΑΞΩΝ 1978, απ.φυλ. 67 και 1988, απ.φυλ. 171

Αρχικά λειτουργούσε μόνο ως ελαιοτριβείο (κτίριο Α) και με την πάροδο του χρόνου επέκτεινε τις δραστηριότητες του σε πυρηνελαιουργείο και σαπωνοποιείο (κτίριο Δ). Η πρώτη φάση λειτουργίας του εργοστασίου, εντάσσεται στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, όταν αναπτύχθηκε από τους αδερφούς Στέφανο και Ιωάννη Ανεμογιάννη μια μεγάλη μονάδα επεξεργασίας ελαιόκαρπου, εφάμιλλη των καλύτερων εργοστασίων της Ιταλίας και μοναδική στα Βαλκάνια. Στον «Οδηγό της Ελλάδος» του Νικ. Ιγγλέση κατά τα έτη 1918-1930 καταγράφεται ως ατμοκίνητο ελαιοτριβείο, το οποίο εξάγει το ελαιόλαδο στην Ιταλία. Το ελαιοθλιπτικό εργοστάσιο

των αδερφών Ανεμογιάννη ήταν τόσο μεγάλης αλεστικής δυναμικότητας (άλεθε κατά μέσο όρο 30 περίπου αλεσιές καρπούς ημερησίως και φρόντιζε για την αποθήκευση της ελιάς και την εν καιρώ διάθεση του παραγόμενου λαδιού) που ο κάθε παραγωγός το άφηνε με όλη του την εμπιστοσύνη προς τους διευθύνοντες της επιχείρησης.

Οι ιδρυτές της βιομηχανικής εγκατάστασης πεθαίνουν, πρώτα ο Στέφανος Ανεμογιάννης στα 1910 και ακολουθεί ο γιατρός Ιωάννης Ανεμογιάννης στα 1932. Μέτα το θάνατο του πρώτου αναλαμβάνει ο γιός του Σπύρος, χημικός, μαζί με τον Ιωάννη Ανεμογιάννη. Μετά το θάνατο και του Ι. Ανεμογιάννη ξεκινά η δεύτερη φάση λειτουργίας του εργοστασίου και η επέκτασή του μεταξύ 1932-1935.

Σφραγίδες εργοστασίου Ανεμογιάννη για ελαιόλαδο και κονιάκ (Λαογραφικό Μουσείο Παξών)

Σε σύντομο διάστημα ανέγειρε οικοδόμημα παραπλεύρως του ατμοκίνητου ελαιοτριβείου (κτίριο Γ), που ήδη βρισκόταν σε λειτουργία και εγκατέστησε ατμολέβητα με αποθήκες, πυρηνελαιουργείο και ραφινερία (κτίριο Δ), επεκτείνοντας τις δραστηριότητες του εργοστασίου. Έτσι, εκτός από τη μεγάλη ποσότητα εκθλίψεως του ελαιόκαρπου, είχε τη δυνατότητα για την επεξεργασία ελαιοπύρηνων και την παραγωγή εξαιρετικών πράσινων σαπουνιών. Από την αυτοψία που έγινε από την επιθεώρηση της Νομαρχίας στις 7 Νοεμβρίου του

1936, προκειμένου να εξεταστεί η διαφορά Βιομηχάνων και ελαιοκτημόνων των Παξών ως προς το ελαιολιπτικό δικαίωμα του ελαιόκαρπου, διαπιστώθηκε ότι ο Σπύρος Ανεμογιάννης εισέπραττε εκθλιπτικό δικαίωμα 30 πετρελαιοδοχείων ελαιόκαρπου και 20 καρτούσια ελαίου και τους ελαιοπυρήνες στην περίπτωση που τα μεταφορικά ήταν εις βάρος του ή 18 καρτούσια ελαίου και τους ελαιοπυρήνες σε περίπτωση που τα μεταφορικά ήταν εις βάρος του ελαιοκτηματία. Στην εφημερίδα «Παξοί» του 1938 αναφέρεται ότι το εργοστάσιο είχε τελειότατα μηχανήματα έκθλιψης του καρπού προς παραγωγή του κοινού ελαίου, διυλίσεως ελαίου, εξαγωγής πυρηνέλαιου και σαπωνοποιίας. Για πολλά χρόνια απασχολούσε μεγάλο αριθμό εργαζομένων. Στην ακμή του το εργοστάσιο απασχολούσε 60-70 εργάτες (από προφορικές μαρτυρίες ξέρουμε ότι εργάτες έρχονταν να εργαστούν στο εργοστάσιο και από την Ήπειρο) την περίοδο της συγκομιδής του ελαιόκαρπου και πρόσφερε μεγάλη και υπολογίσιμη βοήθεια στην περιοχή του Λογγού και κατ' επέκταση σε όλο το νησί.

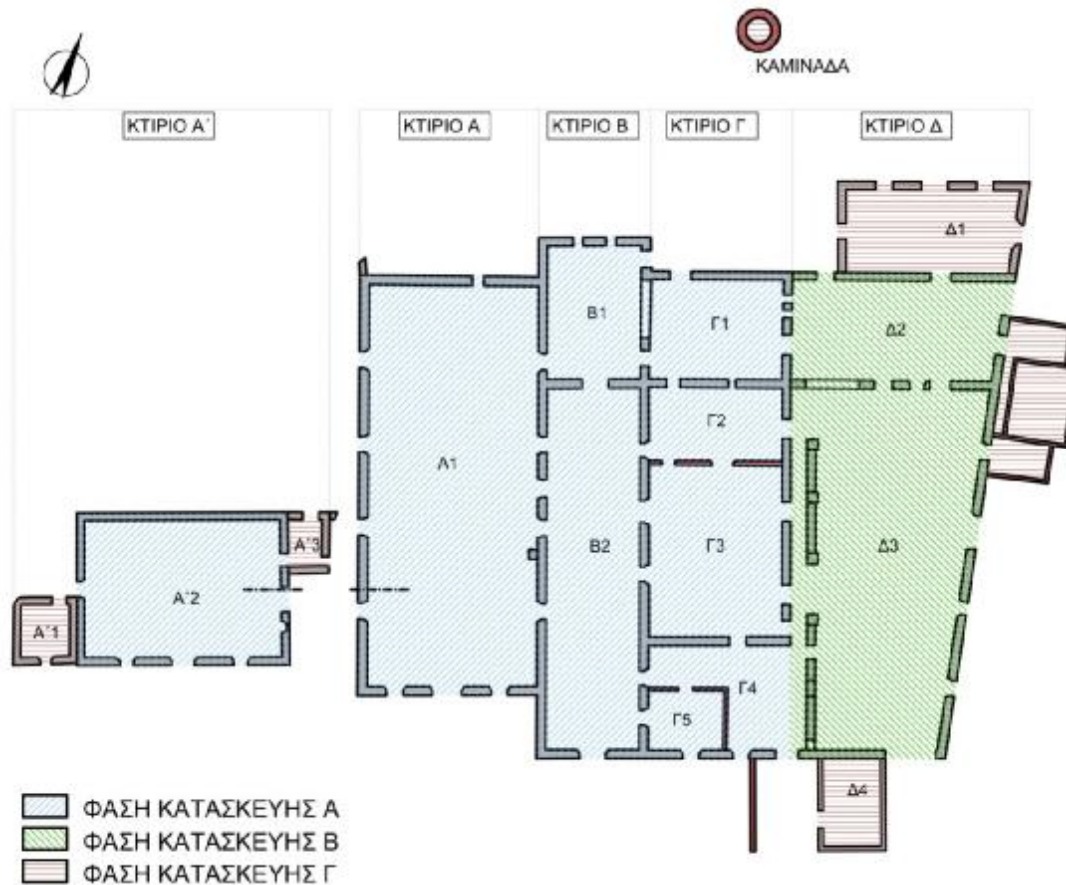

Σφραγίδα του εργοστασίου για το ελαιόλαδο, εφημερίδα: ΗΧΩ ΤΩΝ ΠΑΞΩΝ, αρ. φυλ.285, 1999 και σφραγίδες μουσείου.

Στα 1964 ξέσπασε πυρκαγιά, η οποία αποτέφρωσε ολόκληρο το τμήμα του ξηραντηρίου (κτίριο Α΄) και τις παρακείμενες αποθήκες. Στα 1966 ξέσπασε για δεύτερη φορά πυρκαγιά. Η άλλοτε ακμάζουσα επιχείρηση φθίνει σιγά σιγά. Το 1979 απασχολούσε λίγο προσωπικό, με τους ίδιους βιομηχανικούς στόχους αλλά με καθαρή πλέον εμπορική μορφή, εξαιτίας της ανόδου του βιοτικού επιπέδου του λαού.

Αυτή η σπουδαία βιομηχανική εγκατάσταση με ιδρυτές τους αδερφούς Στέφανο και Ιωάννη Ανεμογιάννη και επάξιο συνεχιστή τον Σπύρο Ανεμογιάννη, έκλεισε οριστικά στη δεκαετία του 1980.

1.2.1 ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΦΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ

ΚΤΙΡΙΑ Α ΦΑΣΗΣ (τέλη 19ου – 1932)

- Κτίριο Α' (χώρος Α'2)

Παρακείμενο κτίριο του πρώην εργοστασίου, αυτόνομο. Σε αντίγραφο υποθήκης του 1941 και σε συμβόλαιο αρ. 4327/5-3-1987, του συμβολαιογράφου Α. Λύχνου, αναφέρεται ως παλιά οικία, αποτελούμενη από 7 δωμάτια (περίπου 120,00 τ.μ.), με πηγάδι. Ίσως εκεί έμεναν οι εργάτες του εργοστασίου που έρχονταν από την Ήπειρο, τουλάχιστον στα χρόνια της α' φάσης του εργοστασίου.

- Κτίριο Α

Παραδοσιακό, μακρόστενο κτίριο. Πρόκειται για κτίριο του εργοστασίου που χτίστηκε στα τέλη του 19ου αι. (μετά τα 1874) από τους Στέφανο και Ιωάννη Ανεμογιάννη. Όπως όλοι οι εργοστασιάρχες έτσι και ο κ. Ανεμογιάννης υποχρεωνόταν να διατηρεί μεγάλο αριθμό ζώων για τη μεταφορά του ελαιόκαρπου (13-16 ημίονες), τα οποία στεγάζονταν στον χώρο αυτό. Ήταν ο χώρος όπου λειτουργήσε το πρώτο ελαιοτριβείο.

- Κτίριο Β (χώρος Β1,Β2)

Οι χώροι χρησιμοποιούνταν για τη μεταφορά των πρώτων υλών και του εμπορεύματος με μικρά οχήματα, καθώς και για την αποθήκευση των ελαιόκαρπων.

- Κτίριο Γ (χώρος Γ1, Γ2, Γ3, Γ4, Γ5)

Το κτίριο Γ αποτελεί τον κεντρικό χώρο παραγωγής, στον οποίο γίνονταν όλες οι απαιτούμενες εργασίες για την παραγωγή λαδιού, δηλαδή η σύνθλιψη ελαιόκαρπου, η συμπίεση του ελαιοπολτού και ο διαχωρισμός λαδιού από το νερό. Ο ανοιχτός αρχικά χώρος Γ4, Γ5, χτίστηκε μετά την κατάρρευση της στέγης του πυρηνελαιουργείου λόγω της πυρκαγιάς, με όψη στην πλατεία.

ΚΤΙΡΙΑ Β ΦΑΣΗΣ (1932 – 1935)

Ανάμεσα στα 1932-1935 χτίζεται ανατολικά του κτιρίου Γ αυτόνομο νέο οικοδόμημα, επεκτείνοντας τις παραγωγικές δραστηριότητες του εργοστασίου αφού πλέον δεν λειτουργεί μόνο ως ατμοκίνητο ελαιοτριβείο, αλλά διαθέτει και τμήμα ραφινερίας και πυρηνελαιουργείου. Σε συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Γ. Πηγή με αρ. 17802/1935, το κτίριο χαρακτηρίζεται ως νεόδμητο οικοδόμημα και αυτοτελές. Το νεόδμητο οικοδόμημα ορίζεται από δύο μακρόστενους χώρους Δ2, Δ3. Η ανατολική πλευρά του κτιρίου Δ «βρέχεται» απ' τη θάλασσα, καθιστώντας εύκολη τη φορτοεκφόρτωση των πρώτων υλών και προϊόντων.

ΚΤΙΡΙΑ Γ ΦΑΣΗΣ (1935 και μετά)

Στην πορεία λειτουργίας του εργοστασίου, σε μεταγενέστερη φάση, για να καλύψουν τις αυξανόμενες ανάγκες που προέκυπταν, κτίστηκαν στα ανατολικά και νότια των χώρων Δ2, Δ3, μικρότερα κτίρια που λειτουργούσαν ως αποθηκευτικοί χώροι αλλά και μια δεξαμενή. Χώρος Δ1, προστέθηκε στη βόρεια πλευρά του χώρου Δ2. Ο χώρος αυτός κατασκευάστηκε όταν επεκτάθηκε η δραστηριότητα του εργοστασίου ως σαπωνοποιείο, μια δραστηριότητα που μαρτυριέται σε αντίγραφα των υποθηκών του εργοστασίου και των μηχανημάτων του το έτος 1939.

1.3 ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η θέση του εργοστασίου ήταν ιδανική γιατί η ανατολική πλευρά του βρέχεται από θάλασσα και έτσι καθίστατο εύκολη η φορτοεκφόρτωση των πρώτων υλών και των προϊόντων.

Το συγκρότημα αποτελείται από:

- το βιομηχανικό κτίριο, συνολικού εμβαδού περίπου 1170τ.μ.
- το βοηθητικό κτίριο (στα δυτικά του βιομηχανικού κτιρίου) συνολικού εμβαδού περίπου 147 τ.μ.
- την βιομηχανική καμινάδα (στα βόρεια του βιομηχανικού κτιρίου), ύψους περίπου 24μ.
- μικρά κτίσματα (στη νότια και την ανατολική πλευρά του βιομηχανικού κτιρίου) ευτελούς κατασκευής, που στέγαζαν δευτερεύουσες λειτουργίες της παραγωγής.

Αεροφωτογραφία περιοχής

Το βιομηχανικό κτίριο στέγαζε τις τέσσερις βασικές λειτουργίες παραγωγής: την παραγωγή ελαίου, την παραγωγή πυρηνελαίου και πυρηνοξύλου, τη ραφινερία, και τη σαπυνοποιεία. Το βοηθητικό κτίριο, σύμφωνα με μαρτυρίες, ήταν αρχικά κτίριο ενσταβλισμού ζώων, ενώ μεταγενέστερα φιλοξενούσε υποστηρικτικές λειτουργίες του εργοστασίου. Στην βιομηχανική καμινάδα διοχετεύονταν τα καυσαέρια της παραγωγής, όπου μέσω φυσικού ελκυσμού απάγονταν στην ατμόσφαιρα. Το βιομηχανικό κτίριο (κτίρια Α,Β,Γ,Δ) συντίθεται από επάλληλους χώρους διατεταγμένους κυρίως στον άξονα νότου-βορρά. Οι χρονικά διαδοχικές φάσεις-επεκτάσεις του δομήματος προφανώς συνδέονται με αντίστοιχες επεκτάσεις των δραστηριοτήτων και της γραμμής παραγωγής. Όπως είπαμε, στο δόμημα διακρίνονται τρεις φάσεις κατασκευής που φαίνεται να αναπτύσσονται από δυτικά προς ανατολικά.

Ο χώρος Α'2 που αναφέρεται ως παλαιά οικία και μάλλον χρησιμοποιούταν για τη διαμονή εργατών, αποτελούσε την πρώτη φάση κατασκευής του εργοστασίου μαζί με τα κτίρια Α, Β, Γ του βιομηχανικού κτιρίου.

Οι χώροι Δ2, Δ3, αποτελούσαν τη δεύτερη φάση κατασκευής του συγκροτήματος, μία επέκταση προς τη θάλασσα για τη διευκόλυνση της θαλάσσιας μεταφοράς, ενώ μεταγενέστερα ακολούθησαν προσθήκες τόσο καθ' ύψος, όσο και κατ' επέκταση.

Η προσθήκη μικρού χώρου (Δ1) στη βόρεια πλευρά του κτιρίου Δ, αποτελεί την τρίτη φάση κατασκευής του βιομηχανικού συγκροτήματος, μαζί με βοηθητικά κτίσματα στα νότια και ανατολικά καθώς και τα δυο μικρότερα κτίσματα Α'1 και Α'3 εκατέρωθεν του χώρου Α'2.

Επομένως το εργοστάσιο αποτελείται από πέντε κτίρια (Α',Α,Β,Γ,Δ) και μια κυλινδρική καμινάδα. Επειδή το συγκρότημα αποτελεί αξιόλογο δείγμα της βιομηχανικής αρχιτεκτονικής του περασμένου αιώνα στην περιοχή των Ιονίων Νήσων, καθώς αποτελεί μαρτυρία για τη μελέτη της βιομηχανικής και εμπορικής ιστορίας του τόπου, χαρακτηρίστηκε ιστορικά διατηρητέο μνημείο βάσει των ΦΕΚ 1052/1998 και ΦΕΚ 1823/1999.

Αναλυτικότερα :

ΚΤΙΡΙΑ Α ΦΑΣΗΣ (τέλη 19^{ου} – 1932)

- Κτίριο Α' (χώρος Α'2)

Παρακείμενο κτίριο δυτικά του εργοστασίου, αυτόνομο. Αναφέρεται αρχικά ως παλιά οικία, αποτελούμενη από 7 δωμάτια (περίπου 120,00 τ.μ.), με πηγάδι.

Σε παλιά φωτογραφία του εργοστασίου, μετά τις πυρκαγιές του 1960, διακρίνουμε το πατάρι και τα ξύλινα τελάρα για την τοποθέτηση σαπουνιών, πράγμα που αποτελεί μαρτυρία για τη χρήση της παλιάς οικίας σε ξηραντήριο σαπυνοποιείου, όπου έστρωναν το σαπούνι για τουλάχιστον 3 μήνες για να στεγνώσει, να σφραγιστεί και συσκευαστεί. Πρόκειται για μια αλλαγή χρήσης που χρονολογείται στη γ' φάση λειτουργίας του εργοστασίου.

- Κτίριο Α

Είναι το πρωιμότερο κτίριο που κατασκευάστηκε μετά το 1874, έτος που αγοράζει η οικογένεια Ανεμογιάννη το συγκεκριμένο οικόπεδο με τα ελαιόδεντρα. Λειτουργούσε αρχικά ως ελαιοτριβείο. Όπως συνάγουμε από τη μεγάλη θύρα στα νότια, που επέτρεπε την είσοδο και έξοδο των ζώων, το νότιο μέρος του χρησιμοποιείτο ως στάβλος για τα ζώα που μετέφεραν τον ελαιόκαρπο και το λάδι στους ελαιοκτήμονες του νησιού και ως χώρος αποθήκευσης των εργαλείων και εξαρτημάτων του εργοστασίου. Το βόρειο μέρος του χώρου Α1, εικάζουμε ότι χρησιμοποιήθηκε ως ελαιοτριβείο, που περιλάμβανε σύμφωνα με αντίγραφο υποθήκης του 1939, «μια αντλία δια την άλεσιν και μίαν αντλία με τρία υδραυλικά πιεστήρια δια την έκθλιψη του ελαιόκαρπου». Αργότερα λειτούργησε ως τμήμα του ατμοκίνητου ελαιοτριβείου.

- Κτίριο Β (χώρος Β1, Β2)

Ο μακρόστενος χώρος, στα ανατολικά του κτιρίου Α και με κοινό τον ανατολικό τοίχο του, υποδιαιρείται σε δύο μικρότερους, ανισομεγέθεις, ο μεγαλύτερος Β2 και ο μικρότερος Β1. Ο χώρος Β2 αποτελεί την κεντρική είσοδο που ενώνει με ένα μακρόστενο διάδρομο το κτίριο Α και το νεόδμητο οικοδόμημα και αποτελεί δίοδο επικοινωνίας με τις εκατέρωθεν παραγωγικές διαδικασίες. Ο χώρος όπως προαναφέραμε χρησιμοποιούταν για τη μεταφορά των πρώτων υλών και του εμπορεύματος με μικρά οχήματα, καθώς και για την αποθήκευση των ελαιόκαρπων. Ο χώρος Β1 βρίσκεται σε συνέχεια του χώρου Β2, είναι ένας μικρότερος ορθογώνιος χώρος και είχε αποθηκευτική χρήση.

- Κτίριο Γ (χώρος Γ1, Γ2, Γ3, Γ4, Γ5)

Ο χώρος Γ1 βρίσκεται βόρεια του εργοστασιακού συγκροτήματος, πίσω από το μηχανοστάσιο Γ2. Ο χώρος αυτός επικοινωνεί μέσω θυρών ανατολικά με τον χώρο Δ2, νότια με τον χώρο Γ2 και δυτικά με τον χώρο Β1. Πιθανόν σ' αυτό το διαμέρισμα να ήταν τοποθετημένος ο ατμολέβητας με την τροφοδοτική αντλία.

Ο χώρος Γ2 βρίσκεται νότια του χώρου Γ1 και βόρεια της αίθουσας παραγωγής Γ3 (ατμοκίνητο ελαιοτριβείο). Ήταν ένας ζεστός και καθαρός χώρος που βρίσκονται η ατμομηχανή και η ηλεκτρική γεννήτρια. Στην κατασκευή του εργοστασίου έπαιζε καθοριστικό ρόλο το σημείο τοποθέτησης της τουρμπίνας-μηχανής. Με βάση το σημείο αυτό καταστρωνόταν η γενικότερη διάταξη του άξονα κίνησης και των μηχανημάτων παραγωγής, επομένως επηρεαζόταν ο σχεδιασμός των κτιρίων, ο προσανατολισμός και το σχήμα τους, όπως επίσης και η τοποθέτηση των βοηθητικών χώρων. Το μηχανοστάσιο Γ2 επικοινωνούσε με τον κεντρικό διάδρομο Β2 στα δυτικά, το ελαιοτριβείο Γ3 στα νότια και το χώρο Γ1 στα βόρεια μέσω ανοιγμάτων.

Η είσοδος στον κεντρικό χώρο παραγωγής Γ3, το ατμοκίνητο ελαιοτριβείο, γίνεται από το χώρο Β2 μέσω μιας αψιδωτής πόρτας με κιγκλίδωμα στον δυτικό τοίχο του. Το ελαιοτριβείο

επικοινωνεί προς βορρά με το μηχανοστάσιο Γ2 μέσω μιας πόρτας, ανατολικά με το πυρηνελαιουργείο Δ3 μέσω πόρτας και στο νότο μέσω μιας άλλης πόρτας με τον βοηθητικό χώρο – γραφεία Γ4.

Εντός του Γ4, χτίστηκε σε μεταγενέστερη φάση τετράγωνο δωμάτιο Γ5, για να στεγαστούν τα γραφεία της επιχείρησης. Στην αρχική φάση ο χώρος Γ4 συνδεόταν άμεσα με την παραγωγική διαδικασία του ελαιοτριβείου καθώς προεκτείνεται στο χώρο αυτό το πλακόστρωτο δάπεδο, κάτω από το οποίο υπάρχει αυλάκι για την απομάκρυνση των απόβλητων υγρών του ελαιόκαρπου. Η επικοινωνία με το χώρο Β2 γινόταν μέσω μιας πόρτας.

ΚΤΙΡΙΑ Β ΦΑΣΗΣ (1932 – 1935)

- Κτίριο Δ (χώρος Δ2, Δ3)

Στη φάση αυτή κατασκευάστηκε ανεξάρτητο κτίριο ανατολικά του κτιρίου Γ. Αργότερα με επεκτάσεις των πλευρών του, ενοποιήθηκε με το υπόλοιπο συγκρότημα. Ο χώρος Δ3 είχε χρήση πυρηνελαιουργείο - ραφινερία, με πρόσοψη στα νότια στην πλατεία Λογγού, στα ανατολικά είχε άμεση επικοινωνία με τη θάλασσα, δυτικά με πόρτες επικοινωνούσε με του χώρους Γ3,Γ4 και βόρεια με το χώρο Δ2.

Ο χώρος Δ2, παρακείμενος του Δ3, περιλάμβανε όλες τις εγκαταστάσεις μηχανημάτων ραφινερίας ελαίου. Ο βόρειος τοίχος του, αποτελούσε και τον βόρειο τοίχο του μακρόστενου κτιρίου Δ. Όπως και η πρόσοψη του χώρου Δ3 επεκτάθηκε δυτικά σε μεταγενέστερη φάση, έτσι και ο βόρειος τοίχος του χώρου Δ2 επεκτάθηκε και αυτός. Ουσιαστικά το κτίριο αυτό, αν και αρχικά ήταν αυτόνομο (χώροι Δ2, Δ3), ενοποιήθηκε με αυτές τις τροποποιήσεις με το κτίριο Γ. Από τον βόρειο τοίχο του επικοινωνεί με τον χώρο Γ1, ενώ στον ανατολικό του τοίχο φέρει πόρτες που επικοινωνούν με πρόχειρα κατασκευασμένα κτίρια στα ανατολικά.

ΚΤΙΡΙΑ Γ ΦΑΣΗΣ (1935 και μετά)

- Κτίριο Δ (χώρος Δ1)

Αυτός ο χώρος βρίσκεται ΒΑ του συγκροτήματος, σε συνέχεια του χώρου Δ2. Κατασκευάστηκε όταν επεκτάθηκε η δραστηριότητα του εργοστασίου ως σαπωνοποιείο. Η επικοινωνία στο χώρο αυτό γινόταν μέσω πόρτας, η οποία σήμερα είναι μισόκλειστη με τούβλα. Το αυλάκι που προεκτείνεται από το χώρο Δ2 στον χώρο Δ1, καταλήγει σε φρεάτιο από μπετόν αρμέ, εντός του οποίου βρίσκονται δύο τετράγωνα σιδερένια δοχεία, των οποίων η χρήση δεν μπορεί να προσδιοριστεί. Στο χώρο αυτό υπάρχει και σιδερένιο καπάκι από καζάνι σαπωνοποιείου.

Η θέση των μηχανημάτων επιβεβαιώνει τις φάσεις κατασκευής του συγκροτήματος. Ο εξοπλισμός του εργοστασίου συναντάται σε διάφορους χώρους, που παίρνουν την ονομασία τους από την δραστηριότητα του τμήματος αυτού.

Ο βιομηχανικός εξοπλισμός είναι τοποθετημένος σε διάφορα σημεία του κτιριακού συγκροτήματος. Αναλυτικότερα :

- Κτίριο Β (χώρος Β1, Β2)

Άγαμμα Αθηνάς

Ζυγαριά

Αριστερά του χώρου Β1 βρίσκεται η γεφυροπλάστιγγα όπου ζυγίζονταν η πρώτη ύλη αλλά και το τελικό προϊόν της παραγωγής του εργοστασίου. Στην κεντρική είσοδο πάνω από το γείσο και την διακοσμητική ζώνη βρίσκεται κεραμικό άγαμμα της Αθηνάς τοποθετημένο πάνω στα κεραμίδια. Η κύρια είσοδος μας οδηγεί με ράμπα σε παραλληλόγραμμο χώρο που χρησιμοποιείται για την απόθεση του ελαιόκαρπου πριν την μεταφορά του στα τριβεία. Στον μικρότερο αποθηκευτικό χώρο Β1, υπάρχει μικρή τροχαλία πάνω από την θύρα στην ανατολική του πλευρά.

- Κτίριο Α

Ο χώρος βρίσκεται στα δυτικά του χώρου της κύριας εισόδου Β2. Ήταν ο χώρος που λειτούργησε το πρώτο ελαιοτριβείο. Στο βορειοανατολικό άκρο του συναντάμε μικρή μηχανή τουρμπίνα, μία γεννήτρια και σύστημα τριών τροχών στον ανατολικό τοίχο για μετάδοση κίνησης.

Από τον μηχανολογικό εξοπλισμό διασώζονται 14 χτιστές δεξαμενές, τοποθετημένες κατά μήκος του ανατολικού τοίχου, πιθανά χώροι αποθήκευσης λαδιού. Στη ΒΔ γωνία του χώρου διατηρείται ορθογώνια, κτιστή δεξαμενή από σκυρόδεμα.

Τουρμπίνα, γεννήτρια και τροχοί μετάδοσης κίνησης

· Κτίριο Γ (Χώρος Γ2, Γ3)

α

β

γ

Κτίριο Γ, Χώρος Γ2 (α. Ατμομηχανή, β. ηλεκτρογεννήτρια, γ. Σύστημα τροχών)

Ανατολικά του χώρου εισόδου Β2 βρίσκεται ο χώρος του μηχανοστασίου Γ2. Στο χώρο αυτό βρίσκονται η ατμομηχανή τοποθετημένη πάνω σε βάση από σκυρόδεμα, τρεις τροχοί στο ύψος των ζευκτών της στέγης, τρεις τροχοί στην βάση της μηχανής για την μετάδοση της κίνησης με ιμάντες στους υπερυψωμένους τροχούς, τμήματα από ιμάντες και η ηλεκτρική γεννήτρια. Η ατμομηχανή μεταφέρει κίνηση με ιμάντες στα δύο κυκλικά τριβεία έκθλιψης του ελαιόκαρπου που βρίσκονται στο χώρο Γ3 του ελαιοτριβείου και στον επιμήκη άξονα με έξι τροχούς, που διατρέχει τον χώρο του ελαιοτριβείου.

α

γ

β

δ

Κτίριο Γ, Χώρος Γ3 (α. Τριβείο με μυλόπετρες, β. Κεντρικός άξονας με τροχούς μετάβασης κίνησης και δύο υδραυλικά πιεστήρια, γ. υδραυλικά πιεστήρια, δ. Μηχανήματα διαχωρισμού λαδιού)

Στο χώρο Γ3 του ελαιοτριβείου υπάρχουν όλα τα μηχανήματα για τις απαραίτητες εργασίες για την παραγωγή λαδιού, την σύνθλιψη του καρπού, την συμπίεση του πολτού που προκύπτει και το διαχωρισμό του λαδιού από το νερό. Σώζονται δύο λίθινα υπερυψωμένα τριβεία στην βόρεια πλευρά του, δύο χαλύβδινα πιεστήρια με της αντλίες τους, δύο συστήματα τροχών με υπερυψωμένη μεταλλική βάση στην ανατολική πλευρά και τρία μηχανήματα στον νότιο τοίχο που έχουν σχέση με το διαχωρισμό του λαδιού.

- Κτίριο Δ (χώρος Δ1, Δ2, Δ3)

α

β

Κτίριο Δ (α. Ατμολέβητας στον χώρο Δ3, β. Καπάκι καζανιού σαπωνοποιείου στον χώρο Δ1)

Στο χώρο Δ3 βρίσκονται τετράγωνη δεξαμενή από μπετόν στη δυτική πλευρά του, ο ατμολέβητας (κυλινδρικό ξηραντήριο) στη βόρεια πλευρά του και τα εξαρτήματα με την τροχαλία στο άνω μέρος του νότιου τοίχου του, τα οποία αποτελούν απομεινάρια του αναβατήρα για τη μεταφορά των ελαιοπυρήνων. Είναι τα μόνα εναπομείναντα στοιχεία του μηχανολογικού εξοπλισμού του πυρηνελαιουργείου – ραφινερίας.

Στο χώρο Δ1, στο νότιο τοίχο του χώρου είναι ακουμπισμένο ένα σιδερένιο καπάκι από καζάνι σαπωνοποιείου.

Υπάρχει τετράγωνη δεξαμενή από μπετόν στη δυτική πλευρά του χώρου Δ3 και στην ανατολική πλευρά του χώρου Δ2 στο δάπεδο κατασκευάστηκε χτιστή δεξαμενή από μπετόν αρμέ. Ένα αυλάκι με φρεάτιο, για την απομάκρυνση των αποβλήτων, ξεκινά από το χώρο αυτό και καταλήγει στο βόρειο και συγκολλητό αυτού χώρο Δ1.

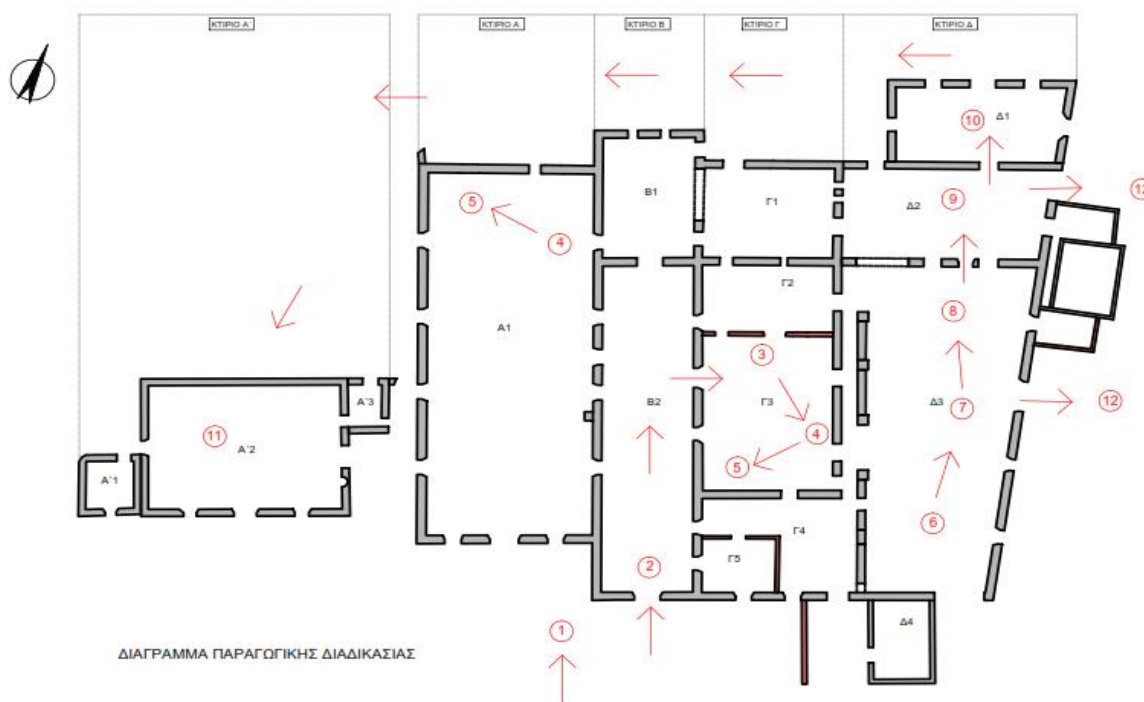
- Κτίριο Α' (χώρος Α'2)

Στο βόρειο τοίχο της παλιάς οικίας βρίσκονται δύο κινητά αντικείμενα μεγάλου μεγέθους και πολλά μικρότερα που αποτελούν εξαρτήματα μεγαλύτερων μηχανημάτων ή αντικείμενα σιδηρουργίας.

Κυλινδρικό δοχείο και φυγόκεντρος διαχωριστήρας

Συμπερασματικά, από τα ευρήματα και τις πληροφορίες που συγκεντρώσαμε, καταλήξαμε ότι η διαδικασία παραγωγής - λειτουργίας του εργοστασίου φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα παραγωγικής διαδικασίας

1.4 ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Βόρεια άποψη του συγκροτήματος

Το συγκρότημα συντίθεται από τέσσερα διαδοχικά κτίρια, ορθογωνικού σχήματος, διατεταγμένα κυρίως στον άξονα νότου – βορρά, το βοηθητικό κτίριο, πολύ μικρότερου όγκου σε σχέση με το υπόλοιπο συγκρότημα, στο δυτικό άκρο του οικοπέδου και την κυλινδρική καμινάδα στο βορειοδυτικό τμήμα, η οποία λόγω του επικλινούς εδάφους του οικοπέδου, εδράζεται σε υψηλότερο σημείο σε σχέση με το υπόλοιπο συγκρότημα. Γενικότερα το έδαφος του οικοπέδου είναι επικλινές με υψομετρική διαφορά, των επτά μέτρων, να αυξάνεται από το νότο προς τον βορρά. Η εικόνα του δομήματος πιστοποιεί διαφορετικές χρονικές φάσεις κατασκευής που αντιστοιχούν σε διαδοχικές επεκτάσεις καθ' ύψος και σε κάτοψη.

Στην ανατολική και νότια όψη έχουν διαμορφωθεί πρόσθετα μικρά βοηθητικά κτίσματα αμελητέας αρχιτεκτονικής σημασίας. Λόγω των διαφορετικών φάσεων κατασκευής και της τοποθέτησης των τεσσάρων διαδοχικών κτιρίων, δεν αναπτύσσονται στην ίδια ευθεία με αποτέλεσμα στην νότια και βόρεια όψη οι αντίστοιχες πλευρές των τεσσάρων κτιρίων να εισέχουν και να εξέχουν.

Το κτίριο Δ και το νότιο τμήμα του κτιρίου Γ αναπτύσσονται σε δύο ορόφους με αποτέλεσμα η στάθμη έδρασης των στεγών να είναι υψηλότερη σε σχέση με τα υπόλοιπα που είναι ισόγεια. Οι στέγες όλων των κτιρίων του συγκροτήματος ήταν δίρριχτες με την ίδια φορά αλλά σήμερα έχουν όλες καταρρεύσει.

Τα ανοίγματα (πόρτες και παράθυρα) μορφώνονται είτε από λίθινους λαμπάδες επιμηκών λιθοσωμάτων είτε επενδύονται από επιμελημένες οπτοπλινθοδομές με τοξωτά υπέρθυρα. Συχνά εντοπίζονται παραλλαγές πρεκιών από ξύλο ή ανακουφιστικών πλινθοδόμητων υπεράνω των λίθινων υπερθύρων. Πολλά μεταγενέστερα ανοίγματα έχουν διανοιχθεί με άτακτο-άναρχο τρόπο στους τοίχους, όπου πολλές φορές δεν τηρούνται τα στοιχειωδώς απαιτούμενα πλάτη μεταξύ των ανοιγμάτων ή μεταξύ των ανοιγμάτων και των γωνιακών ακμών. Πιο συγκεκριμένα, στη νότια και βόρεια όψη τα ανοίγματα που ανήκουν σε διαφορετικούς χώρους διατάσσονται ελεύθερα χωρίς να ακολουθούν κάποια χάραξη ενώ στην ανατολική και δυτική που αντιστοιχούν σε ενιαίους χώρους έχουν περίπου ίδιες διαστάσεις και είναι τοποθετημένα σε περίπου ίδιες αποστάσεις αλλά στο ίδιο ύψος.

Βόρεια άποψη του συγκροτήματος

χώρους διατάσσονται ελεύθερα χωρίς να ακολουθούν κάποια χάραξη ενώ στην ανατολική και δυτική που αντιστοιχούν σε ενιαίους χώρους έχουν περίπου ίδιες διαστάσεις και είναι τοποθετημένα σε περίπου ίδιες αποστάσεις αλλά στο ίδιο ύψος.

Εξωτερικά στο κτίριο οι γωνίες του είναι μορφωμένες με λαξευτούς γωνιόλιθους, εκτός από το κτίριο Α και το χώρο Β2, στη νότια όψη του συγκροτήματος, οι οποίες είναι από οπτόπλινθο.

Η κεντρική είσοδος στο χώρο Β2 διαθέτει επιβλητική πρόσοψη με ωραία διακόσμηση. Αυτή η πρόσοψη επιστέφεται με γείσο, κάτω από το οποίο φέρει ζώνη από γεισίποδες ενώ από πάνω καλύπτεται με κεραμίδια, πάνω στις οποίες πατά το άγαλμα της Αθηνάς (κατά την αρχαιότητα η θεά Αθηνά συνδεόταν με την ελιά και συνεπώς σχετίζεται με το ελαιοτριβείο).

Μετά τις πυρκαγιές που ξέσπασαν στα 1964 και 1966 έγιναν επεμβατικές εργασίες όπως π.χ. η κατασκευή βοηθητικών τοίχων με πεσσούς από λιθοδομή και τσιμεντενέσεις στο βόρειο τοίχο του χώρου Δ3. Στον ίδιο χώρο, στην ανατολική του πλευρά εξωτερικά φέρει γείσο από τούβλα διαχωρίζοντας το ισόγειο από τον ημιώροφο, που κατασκευάστηκε μετέπειτα.

α

β

γ

δ

α. Τυπική μορφολογία ανοιγμάτων, β. Τύπος με λίθινα πρέκια και λαμπάδες, γ. Ακμές τμήματος του συγκροτήματος, δ. Κλείσιμο ανοιγμάτων με τούβλα και πέτρες

Βιομηχανική αρχιτεκτονική στην Ελλάδα.

Κατά την περίοδο της ακμής της βιομηχανικής ανάπτυξης (1880 - 1920), υπάρχουν επιρροές από την αρχιτεκτονική των αγγλικών βιομηχανικών κτισμάτων και από τον νεοκλασικισμό, οι οποίες αναπτύχθηκαν πιο απλοποιημένα στον ελλαδικό χώρο.

Τα κοινά μορφολογικά στοιχεία με τα αντίστοιχα βιομηχανικά κτίρια της ίδια περιόδου είναι:

- η αυστηρή γεωμετρική μορφή
- η χρήση συμμετρίας στη διαμόρφωση των όψεων

-δίριχτη στέγη με αέτωμα (φέρει τοξωτούς/ θολωτούς φεγγίτες)

-κατασκευές στιβαρές και επιμελείς

-εξωτερικές τοιχοποιίες από λιθοδομή με τοπικό λίθο

-λαξευτοί λίθοι στην πλαισίωση ανοιγμάτων και γωνιών

-η ευρύτερη χρήση συμπαγών οπτόπλινθων

Γενικότερα, χαρακτηριστικό των μεγάλων σαπωνοποιείων ήταν ότι διαρθρώνονταν συνήθως σε δύο επίπεδα. Στο ισόγειο είχαν γραφεία, αποθήκες, καζάνια σαπωνοποίησης και την συσκευασία του τελικού προϊόντος, ενώ στον όροφο είχαν τα ξηραντήρια.

Χαρακτηριστικά των όψεων είναι τα πολλά και επιμήκη παράθυρα, απαραίτητα για την στερεοποίηση της ρευστής μάζας του σαπουνιού. Το συγκρότημα με το οποίο ασχολούμαστε ακολουθεί ως ένα βαθμό αυτά τα χαρακτηριστικά.

1.5 ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στο κτιριακό συγκρότημα δεν μπορούμε να έχουμε εικόνα για τον τύπο **θεμελίωσης**.

Όλα τα κατακόρυφα δομικά στοιχεία του κτιρίου είναι φέρουσες **τοιχοποιίες**. Με εξαίρεση τον κοινό τοίχο των χώρων Γ2, Γ3 και Γ4, Γ5 που είναι κατασκευασμένοι από οπτοπλινθοδομή, όλοι οι τοίχοι του κτιρίου είναι λιθοδομές φυσικών λίθων. Πρόκειται για τρίστρωτες αργολιθοδομές με ημιλαξευτά αγκωνάρια. Η λεγόμενη τρίστρωτη ή σακοειδής λιθοδομή αποτελείται από δύο εξωτερικές παράλληλες παρειές αργολιθοδομής, ενώ το μεταξύ τους κενό συμπληρώνεται με σχετικά χαλαρό υλικό από θραύσματα λίθων και κονίαμα. Τα πάχη των λιθοδομών διακυμαίνονται από 0,45 έως 0,55μ. Το πάχος της πλινθοδομής των πλινθόκτιστων τοίχων είναι 0,25μ. Το ύψος των τοιχοποιιών στους απλούς ισόγειους χώρους κυμαίνεται περί τα 3,50μ. έως 4,00μ. Το ύψος των τοιχοποιιών στους χώρους που έφεραν πατάρια είναι κατά 2,00μ. έως 2,50μ μεγαλύτερο. Για την κατασκευή των τοιχοποιιών έχει χρησιμοποιηθεί εν γένει ο βασικός τύπος φυσικού δομικού λίθου που απαντάται στο νησί, ο λευκός λεπτοστρωματώδης ασβεστόλιθος. Οι οπτόπλινθοι δόμησης είναι γενικώς συμπαγείς σκαφοειδείς, κίτρινου, φαιοκίτρινου ή ωχροκόκκινου χρώματος. Μεταγενέστερες επεμβάσεις από σκυρόδεμα διακρίνονται σε ανοίγματα, ως εδράσεις οριζόντιων στοιχείων στέγασης ή τέλος ως 'μπαλώματα' σε αποδιοργανωμένες περιοχές των τοίχων.

Τρίστρωτη λιθοδομή

Οι κατακόρυφες συναρμογές των τοίχων που δομήθηκαν σε μεταγενέστερες κατασκευαστικές φάσεις, εμφανίζουν δομητική ασυνέχεια και ανύπαρκτη αλληλεμπλοκή με τους προϋπάρχοντες τοίχους των προγενέστερων φάσεων.

Ίχνη στήριξης των δοκών στους τοίχους μαρτυρούν πως κάποιοι χώροι διέθεταν ημιώροφους-πατάρια. Εικάζουμε ότι οι **ημιώροφοι - πατάρια**, που δεν σώζονται, ήταν ξύλινα. Τέτοιοι χώροι είναι ο Α'2, Γ1 και το κτίριο Δ.

Οι **στέγες** εικάζεται ότι μορφώνονταν από ξύλινα αμφικλινή ζευκτά που έκλειναν με αετωματικές απολήξεις στους τοίχους των όψεων και επικαλύπτονταν με κεραμίδια. Ενώ κατά κύριο λόγο οι αετωματικές απολήξεις είναι από λιθοδομή, η απόληξη του αετώματος στον κοινό τοίχο των χώρων Β1, Β2 είναι κατασκευασμένη από οπτόπλινθο. Από τα ίχνη στις εδράσεις των στεγών ή των παταριών δεν προκύπτει κάποια ιδιαίτερη επιμέλεια των στηρίξεων. Σήμερα τα μόνα ξύλινα ζευκτά τα οποία σώζονται μερικός βρίσκονται στους χώρους Γ2, Γ3. Τώρα οι μόνοι στεγασμένοι χώροι είναι με ευτελή υλικά όπως ο χώρος Α'1 με ελενίτ και ο χώρος Α'3 με πλαστική μεμβράνη. Σε κάποιους χώρους όπως ο Α'2, Γ1, Γ3 και Δ3 είναι εμφανής οι μεταγενέστερες επεμβάσεις για να υπερυψωθεί η στέγη.

Αποψη αετωματικής απόληξης από το χώρο Β2

Από συμπαγή τούβλα είναι κατασκευασμένα κατά κύριο λόγο τα **ανοίγματα** (πόρτες – παράθυρα) καθώς και τα ανακουφιστικά τους τόξα. Στο κτίριο Α' τα παράθυρα πλαισιώνονται από λίθινα πρέκια και λαμπάδες έκτος από το νότιο τοίχο του Α'2 χώρου, που πλαισιώνονται με λίθινα πρέκια και έναν λάμπα αντί δυο και με συμπαγή τούβλα στην άλλη. Λίθινα πρέκια και λαμπάδες παρατηρούμε και στο κτίριο Α και στο χώρο Δ3, καθώς και σε πόρτα του χώρου Β2 (εσωτερική). Σε κάποια ανοίγματα έχουν τοποθετηθεί κιγκλιδώματα, όπως στο χώρο Α'2, Β2 και στο κτίριο Α.

Στην τοιχοποιία του χώρου Α'2 υπάρχουν ξύλινα πρέκια που υποδηλώνουν την ύπαρξη μεγαλύτερων κουφωμάτων, που όμως κάποια στιγμή καταργήθηκαν. Ξύλινα πρέκια συναντάμε στους χώρους Β1, Δ2, Δ3.

Όλες οι τοιχοποιίες αρχικά είχαν **επίχρισμα**, εκτός από τις επιμελημένες πλινθοδομές και οπτοπλινθοδομές που επενδύουν τα ανοίγματα και τις ακμές των κτιρίων του συγκροτήματος. Σήμερα πολλές από αυτές φαντάζουν ανεπίχριστες, καθώς μεγάλες επιφάνειες των επιχρισμάτων τους έχουν αποπλυθεί. Το συνδετικό κονίαμα δόμησης χαρακτηρίζεται ως ασβεστοπουζολανικό και

περιέχει κυρίως θαλάσσια αδρανή.

Υπόλειμμα επιχρίσματος

Στα **δάπεδα** των περισσότερων κτιρίων υπάρχει τσιμεντοκονίαμα και χώμα. Θεωρούμε ότι το αρχικό δάπεδο ήταν από λίθινες πλάκες όπως έχει διατηρηθεί στους χώρους Γ2, Γ4, Γ5 και τμήμα του Δ3 (βλ εικόνα 18 α).

α

β

γ

α. Υπολείμματα δαπέδου, β. Ίχνη δοκών, γ. Ξύλινο ζευκτό

Δε σώζονται **κουφώματα**, υποθέτουμε όμως ότι ήταν ξύλινα. Σήμερα ορισμένα είναι κλεισμένα με κόντρα – πλακέ ξύλο, ενώ άλλα είχαν κλειστεί κατά τη διάρκεια λειτουργίας του εργοστασίου με τούβλα ή πέτρες, εξυπηρετώντας διαφορετικούς λειτουργικούς σκοπούς κάθε φορά.

Στο κτιριακό μας συγκρότημα υπάρχουν **διακοσμητικά στοιχεία** όπως το κεραμικό άγαλμα της Αθηνάς που βρίσκεται στην κεντρική είσοδο και εδράζεται πάνω σε γείσο από τραβηχτό επίχρισμα, τα λίθινα γείσα στις απολήξεις των στεγών σε τμήματα των κτιρίων Α' και Α, την ταινία από οπτόπλινθους στο κτίριο Δ και στις ακμές του συγκροτήματος που μορφώνονται από οπτόπλινθους και γωνιόλιθους.

Ο **βιομηχανικός εξοπλισμός** του εργοστασίου που σώζεται, αποτελείται από διάφορων μεγεθών μηχανήματα διάσπαρτα στους χώρους, τα οποία επιτελούσαν διαφορετικές λειτουργίες. Τα περισσότερα από αυτά μπορούν να μετακινηθούν από τη θέση τους χωρίς να καταστραφούν εξαρτήματά τους ή να αναλυθούν βασικές δομές της λειτουργίας τους. Ως επί το πλείστον είναι

Τροχός μεταβίβασης κινήσεως

κατασκευασμένα από χάλυβα με ελάχιστα τμήματα από μπρούτζο ή αλουμίνιο υπό μορφή εξαρτημάτων. Σε δύο περιπτώσεις, λειτουργικά εξαρτήματα των μηχανημάτων είναι κατασκευασμένα από ογκώδεις ασβεστόλιθους κυλινδρικού σχήματος.

Ο **περιβάλλον χώρος** του συγκροτήματος ο οποίος αναπτύσσεται κυρίως στο βόρειο τμήμα του οικοπέδου, είναι αδιαμόρφωτος με εξαίρεση τους τρεις τοίχους αντιστήριξης ξερολιθιάς που βρίσκονται βορειοανατολικά πλησίον του ορίου ιδιοκτησίας του οικοπέδου μας. Μεγάλο τμήμα του οικοπέδου στο βορειοανατολικό άκρο είναι δύσβατο λόγω της έντονης και απότομης κλίσης του εδάφους. Στον περιβάλλοντα χώρο συναντάμε δύο πηγάδια (που πιθανόν εξυπηρετούσαν παλαιότερα τις ανάγκες του συγκροτήματος) και την κυλινδρική καμινάδα. Τα όρια της ιδιοκτησίας από την νοτιοανατολική μέχρι την βορειοανατολική πλευρά γίνονται διακριτά λόγω της ύπαρξης συρματοπλέγματος, ενώ στην νότια και ανατολική πλευρά είναι σαν να ενοποιείται η ιδιοκτησία με τον δημόσιο χώρο της περιοχής, λόγω της απουσίας περίφραξης.

Βόρεια άποψη καμινάδας

Η **καμινάδα** του εργοστασίου αποτελεί τυπικό πλινθόκτιστο βιομηχανικό φουγάρο κωλουροκωνικής μορφής. Το ύψος της είναι περίπου 24μ. Η διάμετρος της μεταβάλλεται από 2,60μ. στη διατομή της βάσης έως 1,05μ. στη διατομή της στέψης. Τα καυσαέρια του εργοστασίου διοχετεύονταν μέσω θολωτού υπόγειου καμινοχετού στην καμινάδα και από εκεί απάγονταν στην ατμόσφαιρα μέσω φυσικού ελκυσμού.

1.6 ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Αποψη βόρειας όψης συγκροτήματος

Δομητική ασυνέχεια

Αποσάρθρωση κονιάματος συνδετικού αρμού

Ανάπτυξη μικροοργανισμών

Το βιομηχανικό κτίριο έχει εγκαταλειφθεί εδώ και αρκετά χρόνια και εμφανίζει έντονα σημάδια φθορών. Όλες οι στέγες του κτιρίου έχουν καταρρεύσει, ενώ όλοι οι εσωτερικοί και εξωτερικοί φέροντες τοίχοι πλέον είναι ελεύθεροι χωρίς καμία εγκάρσια εξασφάλιση έναντι ανατροπής.

Δεν γνωρίζουμε για την κατάσταση διατήρησης των **θεμελίων** καθώς δεν έχουμε πρόσβαση. Θα ελεγχθούν κατά την διάρκεια των προεργασιών της αποκατάστασης μέσω των διερευνητικών τομών που θα πραγματοποιηθούν. Παρόλα αυτά υποθέτουμε ότι δεν υπάρχουν σοβαρές βλάβες στα θεμέλια λόγω της μη ύπαρξης καθίζησης της ανοδομής.

Οι **τοιχοποιίες** του κτιρίου αποτελούν εν γένει ευπαθή δομητικό τύπο. Οι κατακόρυφες συναρμογές των τοίχων που δομήθηκαν σε μεταγενέστερες κατασκευαστικές φάσεις, όπως στους χώρους Α'2, Γ3, Δ2, εμφανίζουν δομητική ασυνέχεια και ανύπαρκτη αλληλεμπλοκή με τους προϋπάρχοντες τοίχους των προγενέστερων φάσεων, επιβαρύνοντας πολύ περισσότερο την τρωτότητα του δομητικού συστήματος. Ως τέτοιες χαρακτηρίζονται οι απομειώσεις – προϊόντος του χρόνου - των ιδιοτήτων (φυσικών, χημικών, μηχανικών κ.α.), των χαρακτηριστικών (ορυκτολογικών, υφής κ.α.), των διαστάσεων και της αισθητικής των υλικών δόμησης. Οι φθορές - διαβρώσεις εκδηλώνονται στις επιφάνειες υλικών και είναι συνάρτηση ενδογενών παραγόντων και εξωγενών δράσεων.

Επίσης παρατηρείται και αποσάρθρωση κονιάματος αρμού και ιδιαίτερα σε πλευρές των χώρων Γ1, Γ2, Δ1, Δ2 και στο κτίριο Α. Γενικά σε όλο το συγκρότημα παρατηρείται ανάπτυξη μικροοργανισμών, αλάτων, φυτών και μικροχλωρίδας και ιδιαίτερα στο χώρο Α'2, Β2, Γ3, Δ3 και κτίριο Α.

Οι λίθοι δείχνουν αρκετά ανθεκτικοί στις διαβρωτικές δράσεις και μόνο τοπικά εμφανίζουν αποφλοιώσεις, απολεπίσεις ή και ρηγματώσεις κυρίως σε θέσεις που έχουν χρησιμοποιηθεί για την στήριξη μηχανολογικών κατασκευών του ελαιουργείου. Συγκεκριμένα παρατηρούνται ρωγμές στη τοιχοποιία και ιδιαίτερα στους χώρους Α'2, Γ3. Άλλο φαινόμενο που συναντάμε στο λίθο είναι η κυψέλωση στους χώρους Β1, Β2, Γ3. Στη

λιθοδομή μας παρατηρούνται επίσης πολλές τοπικές αποδιοργανώσεις και καταρρεύσεις όπως στο κτίριο Α και στους χώρους Β1, Γ1, Γ2, Δ1, Δ2, Δ3.

Δείγμα κυφέλωσης

Οι οπτόπλινθοι εμφανίζουν σε πολλές θέσεις κυψελώσεις - σπηλαιώσεις που αποδίδονται σε κρυσταλλώσεις αλάτων εντός της μάζας τους. Αυτό το φαινόμενο το συναντάμε κυρίως στο κτίριο Α και στους χώρους Β1, Β2, Γ2, Γ3, Γ4, Γ5 και στον Δ1. Στους οπτόπλινθους παρατηρούμε επίσης τοπικές αποδιοργανώσεις και καταρρεύσεις και ιδιαίτερα στους χώρους Β1, Γ4, Γ5 και Δ2.

Γενικότερα στο συγκρότημα παρατηρούνται μεταγενέστερες επεμβάσεις με τσιμεντοκονία, πιο έντονα στο κτίριο Α και στους χώρους Α'2, Β1, Β2, Δ3, καθώς και μικρές επεμβάσεις με σκυρόδεμα. Παρατηρούνται σφραγίσεις ανοιγμάτων με οπτόπλινθους, πέτρες και ευτελή υλικά. Σαν μεταγενέστερη επέμβαση χρεώνεται και η δημιουργία σενάζ με τσιμεντοκονία στο κτίριο Α και στους χώρους Γ1 και Δ3 στο πάνω μέρος των πλευρών τους.

Αποδιοργάνωση, κατάρρευση οπτόπλινθου

Τα **μεσοπάτωμα – πατάρια** δεν σώζονται παρά μόνο τα ίχνη στήριξης των δοκών.

Όλες οι **στέγες** έχουν καταρρεύσει με τα δυο εναπομείναντα ζευκτά στους χώρους Γ2 και Γ3 να έχουν σημαντικές φθορές με μεγάλη διάβρωση του ξύλου.

Στα συμπαγή τούβλα που πλαισιώνουν τα **ανοίγματα** παρατηρούμε κυψελώσεις, ανάπτυξη μικροοργανισμών και αλάτων και τοπικές αποδιοργανώσεις και καταρρεύσεις. Αντίστοιχα στα λίθινα πρέκια και λαμπάδες που πλαισιώνουν τα υπόλοιπα ανοίγματα παρατηρούμε τοπικές καταρρεύσεις και θραύσεις όπως και αποφλοιώσεις, απολεπίσεις ή και ρηγματώσεις στην επιφάνειά τους. Στα ξύλινα πρέκια που συναντάμε σε κάποιους χώρους όπως Α'2, Β1, Δ2, Δ3 έχουμε έντονη διάβρωση του ξύλου.

Μεταγενέστερες επεμβάσεις, δείγμα ρωγμής μεγάλου εύρους

Ως προς τα **επιχρίσματα**, παρατηρούνται γενικευμένες αποσαθρώσεις (χαλάρωση έως απώλεια της συνοχής και κονιοποίηση) σε μεγάλες επιφάνειες των τοιχοδομών και ιδιαίτερα στους χώρους Α'2, Γ4, Γ5, Δ1, Δ2, Δ3. Οι αποσαθρώσεις αποδίδονται στη μέτρια ποιότητα του κονιάματος (ασθενής συνδετική κονία, μη θραυστά αδρανή) σε συνδυασμό με το έντονο διαβρωτικό περιβάλλον. Ειδικά στη βόρεια και στην ανατολική όψη εντοπίζονται μεγάλα τμήματα των τοίχων, με πλήρης καταστροφή επιχρίσματος. Γενικά στο μεγαλύτερο μέρος των επιφανειών των επιχρισμάτων παρατηρείται ανάπτυξη

Δείγμα αποσάθρωσης επιχρίσματος

μικροοργανισμών, αλάτων, φυτών και μικροχλωρίδας, ενώ σε άλλα σημεία των επιχρισμάτων παρατηρούνται ρηγματώσεις.

Τα **δάπεδα** του συγκροτήματος βρίσκονται σε κακή κατάσταση, με έντονη διάβρωση, ανάπτυξη μικροχλωρίδας και παραμόρφωση από τη χρήση και την εγκατάλειψη, τόσο στα δάπεδα από τσιμεντοκονία όσο και στα δάπεδα από λίθινες πλάκες. Στους χώρους Γ2, Γ4, Γ5 και Δ3 σώζονται ελάχιστα τμήματα των δαπέδων από λίθινες πλάκες, οι οποίες εκτός των παραπάνω παρουσιάζουν επιφανειακές φθορές, θραύσεις και ρηγματώσεις.

Δεν σώζονται τα αρχικά **κουφώματα** του κτιριακού συγκροτήματος.

Στα **μεταλλικά κιγκλιδώματα** που είναι τοποθετημένα στα παράθυρα του κτιρίου Α' στην νότια και δυτική όψη, στα παράθυρα του κτιρίου Α στη δυτική και βόρεια όψη και στην εσωτερική πόρτα που συνδέει το χώρο Β2 με τον Γ3, έχει επέλθει η οξείδωση τους, όπως και σε όλα τα μεταλλικά στοιχεία που συναντάμε στις εσωτερικές και εξωτερικές όψεις του συγκροτήματος.

Δείγμα αλλοίωσης διακοσμητικών στοιχείων

Στα **διακοσμητικά στοιχεία** όπως στο κεραμικό άγαλμα της Αθηνάς, η επιφάνειά του έχει υποστεί απομείωση με αποτέλεσμα να έχει απολέσει την οξύτητα των λεπτομερειών. Ακόμα, παρουσιάζονται απολεπίσεις, απώθηση αδρανών υλικών από δράση εντόμων, έντονη ρωγμή με διακλαδώσεις και απώλεια τμήματος του αγάλματος. Στο γείσο από τραβηχτό επίχρισμα που εδράζεται το άγαλμα, παρατηρούνται ρηγματώσεις και αποσάρθρωση του επιχρίσματος. Στα λίθινα γείσα, στη ταινία από οπτόπλινθους και στις ακμές των κτιρίων παρατηρείται ανάπτυξη μικροοργανισμών και αλάτων, μικροχλωρίδα, κυψέλωση και τοπικές καταρρεύσεις

Στο **βιομηχανικό εξοπλισμό** λόγω των διαφόρων υλικών κατασκευής έχουμε αντίστοιχα διάβρωση σιδήρου ορειχάλκου και αλουμινίου. Όλα σχεδόν τα μηχανήματα έχουν απολέσει τμήματα ή εξαρτήματα τους και σε κάποιες περιπτώσεις είναι αποσυναρμολογημένα άλλα σώζονται.

Στην **καμινάδα** του εργοστασίου, στη βορειοανατολική της πλευρά παρατηρούμε αποσάρθρωση του κονιάματος των αρμών καθώς και μια μικρή ρωγμή στο κάτω μέρος της. Στην νοτιοδυτική πλευρά της εντοπίζουμε δίδυμη ρηγματώση που εκτείνεται σχεδόν σε όλο το ύψος της καμινάδας, ακολουθώντας τα ίχνη των αρμών.

Δείγμα ρωγμής καμινάδας

Ειδικότερα στις όψεις του συγκροτήματος παρατηρήθηκαν:

Νότια όψη

Νότια όψη

Στην όψη του κτιρίου Α', παρατηρείται κατάρρευση του κονιάματος στην μεγαλύτερη επιφάνεια της. Επίσης συναντάμε σε μεγάλη επιφάνεια ανάπτυξη μικροοργανισμών και αλάτων, κυψέλωση τόσο στους λίθους όσο και στους οπτόπλινθους, αποσάρθρωση του κονιάματος των αρμών καθώς και επεμβάσεις με τσιμεντοκονία σε σημαντικό κομμάτι της βάσης του κτιρίου. Τέλος παρατηρούμε ρηγματώσεις τόσο στην τοιχοποιία όσο και στο επίχρισμα.

Στις όψεις των κτιρίων Α και Β παρατηρούνται μεγάλες επιφάνειες ανάπτυξης μικροοργανισμών και αλάτων, κυψέλωση, αποδιοργάνωση και κατάρρευση στους οπτόπλινθους. Κάτω από το άγαλμα της Αθηνάς παρατηρούμε ρηγματώση του επιχρίσματος.

Στις όψεις των κτιρίων Γ και Δ παρατηρούνται επίσης μεγάλες επιφάνειες ανάπτυξης μικροοργανισμών και αλάτων. Σε μεγάλο κομμάτι των όψεων έχουν γίνει μεταγενέστερες επεμβάσεις με τσιμεντοκονία, οπτόπλινθους και πέτρα. Έχει και επιφάνειες αποσάρθρωσης κονιάματος του αρμού. Εδώ είναι ορατό το ίχνος ασυνέχειας, λόγω μεταγενέστερης προσθήκης καθ' ύψος στην αετωματική όψη του χώρου Δ3.

Ανατολική όψη

Ανατολική όψη

Καταγράφονται πλαγιοκατακόρυφες ρηγματώσεις στο βορεινό σύνορο του χώρου Δ1. Εμφανίζονται θραύσεις των λίθινων λαμπάδων σε ανοίγματα, λόγω οξειδωσης/διόγκωσης μεταλλικών ενθεμάτων. Συναντάμε μεγάλη κατάρρευση του κονιάματος και ανάπτυξη μικροοργανισμών και αλάτων κυρίως στην επιφάνεια πάνω από την οδοντωτή ταινία. Ακόμη σε μικρά κομμάτια συναντάμε επεμβάσεις με τσιμεντοκονία, οπτόπλινθους και πέτρα, αποσάρθρωση κονιάματος, καθώς και τοπική αποδιοργάνωση και κατάρρευση τόσο στην τοιχοποιία όσο και στη πλινθοδομή.

Βόρεια όψη

Βόρεια όψη

Στο κτίριο Δ παρουσιάζεται σε όλο το αέτωμα ανάπτυξη μικροοργανισμών και αλάτων. Επίσης παρατηρούμε στη βάση της όψης αποσάρθρωση κονιάματος αρμού καθώς και τοπική αποδιοργάνωση και κατάρρευση στη λιθοδομή. Τέλος παρατηρείται κυψέλωση στους οπτόπλινθους.

Στο κτίριο Γ παρατηρούμε μεγάλη επιφάνεια αποσάρθρωσης κονιάματος αρμού. Σε τμήμα της όψης του παρατηρείται ανάπτυξη μικροοργανισμών και αλάτων. Έχουμε μικρές επεμβάσεις με τσιμεντοκονία, οπτόπλινθους και πέτρα.

Στο κτίριο Β, εντοπίζουμε στο αέτωμα της πλευράς, ανάπτυξη μικροοργανισμών και αλάτων. Στο Β, Α κτίριο εμφανίζεται έντονη κυψέλωση και αποδιοργάνωση της οπτοπλινθοδομής.

Στο κτίριο Α' εντοπίζουμε μεγάλες επιφάνειες με ανάπτυξη μικροοργανισμών, αλάτων, φυτών και μικροχλωρίδας. Ακόμη παρατηρούμε μια ρωγμή καθ' ύψος στην τοιχοποιία.

Γενικά στην όψη αυτή υπάρχει κατάρρευση του κονιάματος και εντοπίζεται πλήθος τοπικών αποδιοργανώσεων των τοίχων.

Δυτική όψη

Δυτική όψη

Στο κτίριο Δ παρατηρούμε μικρή περιοχή με ανάπτυξη μικροοργανισμών και αλάτων στην πάνω πλευρά της όψης.

Στο κτίριο Β έχουμε επεμβάσεις με τσιμεντοκονία και την ανάπτυξη μικροοργανισμών και αλάτων σε μικρή περιοχή. Επίσης συναντάμε κυψέλωση στους οπτόπλινθους στη γωνία του κτιρίου.

Στο κτίριο Α παρατηρούμε ανάπτυξη μικροοργανισμών και αλάτων, όπως ακόμη και το φαινόμενο της αποσάρθρωσης του κονιάματος αρμού κατά τόπους.

Στο κάτω τμήμα του κτιρίου συναντάμε επεμβάσεις με τσιμεντοκονία όπως και κάποια σημεία με κυψέλωση στους οπτόπλινθους. Επίσης παρατηρούμε κάποιες ρωγμές στην τοιχοποιία όπως και τοπική κατάρρευση σε κάποια σημεία στο πάνω μέρος της όψης.

Στο κτίριο Α' παρατηρούμε έντονες ρηγματώσεις στην τοιχοποιία στο πάνω μέρος της όψης, και περιοχή με αποσάρθρωση κονιάματος του αρμού. Τέλος, υπάρχουν περιοχές με ανάπτυξη μικροοργανισμών και αλάτων.

Γενικά σε όλη την δυτική όψη παρατηρείται κατάρρευση του κονιάματος και ειδικά στο μικρό βοηθητικό κτίσμα της όψης Α' παρατηρείται και πλήρης αποσάρθρωση κονιάματος αρμού.

Δυτική όψη κτιρίου Α

1.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Το κτιριακό συγκρότημα που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας εργασίας, είναι ένα αξιόλογο δείγμα της βιομηχανικής εποχής και αρχιτεκτονικής των δύο περασμένων αιώνων στην περιοχή των Ιονίων Νήσων και ειδικότερα στους Παξούς, μαρτυρία της βιομηχανικής και εμπορικής ιστορίας του τόπου.

Οι φθορές του συγκροτήματος όπως αυτές αναλυτικά έχουν περιγραφεί, είναι αποτέλεσμα τόσο της πορείας του και της λειτουργίας του μέσα στο πέρασμα του χρόνου, όσο και της τελικής εγκατάλειψής του, στην αρχή της δεκαετίας του 1980 έως σήμερα. Οι φθορές του ωστόσο δεν το καθιστούν ακατάλληλο για ανακαίνιση και αποκατάσταση στην αρχική του μορφή.

Η σπουδαιότητα του συγκροτήματος, όπως αυτή προκύπτει από τα ιστορικά δεδομένα, η σημασία του για τον τόπο, ο ρόλος που είχε διαδραματίσει, είναι μερικά μόνο από τα στοιχεία που κάνουν το συγκεκριμένο συγκρότημα άξιο για επανάχρηση και επανένταξη στο φυσικό του περιβάλλον.

Με τον τρόπο αυτό το κτίριο θα ξαναπάρει την θέση που του αρμόζει, θα αναδείξει τον τόπο του και θα αποτελέσει πόλο έλξης και ανάπτυξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

2.1 ΣΤΟΧΟΙ, ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

Τα κελύφη εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών εγκαταστάσεων, τόσο λόγω της κλίμακάς τους όσο και της αισθητικής τους, μπορούν, με κατάλληλες επεμβάσεις, να στεγάσουν πολιτιστικές δραστηριότητες. Βάσει της αρχής αυτής και της έρευνας μας, ότι οι Παξοί δεν διαθέτουν εγκαταστάσεις πολιτιστικού ενδιαφέροντος, έγινε η επιλογή της μετατροπής του συγκεκριμένου συγκροτήματος σε Κέντρο Πολιτισμού.

Βασική αρχή για την πρόταση αποκατάστασης και ένταξης νέας χρήσης είναι ότι κάθε νέα επέμβαση θα πρέπει να σέβεται και να αναδεικνύει τα τυπολογικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά του κτιρίου, που το κάνουν να ξεχωρίζει, λαμβάνοντας υπ' όψη και τη δομοστατική του κατάσταση. Στη συνέχεια ο σωστός σχεδιασμός των παρεμβάσεων θα δώσει την δυνατότητα στους επισκέπτες – χρήστες του κτιρίου, να κατανοήσουν και εκτιμήσουν την ιστορική και αισθητική του αξία.

Στόχο της επέμβασης αποτελεί ο επανασχεδιασμός και ο εκσυγχρονισμός του κτιρίου έτσι ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στην καινούργια του χρήση και από εργοστάσιο σαπωνοποιίας - ελαιουργίας - ραφινερία να μετατραπεί σ' ένα χώρο που θα λειτουργεί ως πολιτιστικό κέντρο.

Σκοπός της αποκατάστασης δεν είναι να επαναφέρουμε το κτίριο στην αρχική του μορφή, αλλά να διατηρήσουμε και να αναδείξουμε τα βασικά του χαρακτηριστικά. Οι επεμβάσεις που προτείνονται αποσκοπούν τόσο στην αισθητική του αναβάθμιση, όσο και στον εκσυγχρονισμό του, ενώ σέβονται και αναδεικνύουν τη υπάρχουσα αρχιτεκτονική των κτιρίων ενσωματώνοντας την σύγχρονη τεχνολογική πραγματικότητα και αισθητική, δημιουργώντας έτσι ένα αδιαίρετο σύνολο όπου το νέο συνυπάρχει αρμονικά με το παλιό.

Οι απαιτούμενοι χώροι, της καινούργιας χρήσης, οργανώνονται αρμονικά εντός των διαθέσιμων χώρων του κτιριακού συγκροτήματος, χωρίς να αλλάξει η εξωτερική εμφάνιση των κτιρίων και με μικρές εσωτερικές τροποποιήσεις και κυρίως διανοίξεις ανοιγμάτων που αφορούν την καλύτερη οργάνωση των νέων χρήσεων και την κυκλοφορία των επισκεπτών-χρηστών μέσα σε αυτούς.

Στο σχεδιασμό των νέων χώρων και εγκαταστάσεων ληφθήκαν υπόψη προδιαγραφές και διατάξεις που εξασφαλίζουν την σωστή και ασφαλή λειτουργία που προβλέπονται στη νέα χρήση του κτιριακού συγκροτήματος. Επίσης έγινε σημαντική προσπάθεια να διατηρηθούν βασικά κατασκευαστικά και μορφολογικά του στοιχεία του κτιρίου και να συνδυαστούν με τον νέο φέροντα οργανισμό που επιτρέπει στο συγκρότημα να διατηρήσει τον χαρακτήρα του και να τον αναδείξει με διαφορετικό τρόπο.

2.2 ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η αρχιτεκτονική λύση ανάπτυξης του συγκροτήματος προβλέπει την διαμόρφωση λειτουργικών ενότητων στο εσωτερικό των κτιρίων που εξυπηρετούν τις ανάγκες ενός Κέντρου Πολιτισμού. Οι προτεινόμενες επεμβάσεις αποτελούν ανεξάρτητες και ευέλικτες κατασκευές που σέβονται και αφήνουν ανέπαφα τα υπάρχοντα κελύφη.

Το κτιριακό συγκρότημα απαρτίζεται από ένα κεντρικό σύνολο τεσσάρων διαδοχικών ενωμένων διακριτών κτιρίων, ενός ανεξάρτητου κτιρίου βοηθητικής χρήσης και την καμινάδα. Οι χώροι που περιλαμβάνει το κεντρικό τμήμα του συγκροτήματος είναι : αίθουσα πολλαπλών χρήσεων για 132 άτομα, βιβλιοθήκη – αναγνωστήριο, χώροι σεμιναρίων – εργαστηρίων, χώρος μόνιμης έκθεσης, κατάστημα, χώρος καφέ – εστιατόριου και

απαραίτητοι βοηθητικοί χώροι των αντίστοιχων χρήσεων (καμαρίνια, WC, κουζίνα). Στο βοηθητικό κτίριο στεγάζονται γραφεία, αποθήκες και χώρος ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων.

2.3 ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στη καινούργια χρήση του κτιρίου το υπάρχον κέλυφος διατηρείται ως έχει με μικρές επεμβάσεις, οι οποίες αποσκοπούν στην καλύτερη κυκλοφορία και λειτουργία της καινούργιας χρήσης του συγκροτήματος.

Το κεντρικό βιομηχανικό συγκρότημα αποτελείται από τέσσερα κτίρια εφαιπόμενα μεταξύ τους, κατά τον άξονα βορρά-νότου, στα οποία στεγάζονται οι βασικές λειτουργίες του Κέντρου Πολιτισμού. Αναλυτικότερα τα κτίρια αυτά διαμορφώνονται ως εξής:

Στο **κτίριο Α**, στη δυτική πλευρά του συγκροτήματος, προβλέπεται αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, με χωρητικότητα 132 θέσεων, που περιλαμβάνει σκηνή θεάτρου με τους αντίστοιχους βοηθητικούς χώρους, που περιλαμβάνεται στο νέο εγκιβωτισμένο όγκο, 175 τ.μ, από μέταλλο corten. Στην αίθουσα αυτή θα μπορούν να γίνονται θεατρικές παραστάσεις, προβολές ταινιών και συγκεντρώσεις κοινωνικού, πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα.

Στο **κτίριο Β** αναπτύσσεται η κεντρική είσοδος του Κέντρου Πολιτισμού. Έχει επιφάνεια 126 τ.μ, και περιλαμβάνει θέσεις αναμονής, οι οποίες θα εξυπηρετούν κυρίως την αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του κτιρίου Α και ρεσεψιόν. Τοποθετούνται, ως διακοσμητικά στοιχεία, από τον μηχανολογικό εξοπλισμό του πρώην εργοστασίου, η τουρμπίνα, ο διαχωριστήρας και η γεννήτρια μαζί με το σύστημα τροχών. Στο βόρειο τμήμα του κτιρίου αυτού, προβλέπεται να λειτουργεί αίθουσα σεμιναρίων – εργαστηρίων, 89 τ.μ, η οποία επεκτείνεται και στο βόρειο τμήμα του κτιρίου Γ. Αυτή θα είναι εξοπλισμένη κατάλληλα για τις εκάστοτε λειτουργικές ανάγκες των διαφόρων μαθημάτων επιμόρφωσης των επισκεπτών. Επιπλέον στο κτίριο αυτό διαμορφώνεται χώρος WC, 8 τ.μ, που θα εξυπηρετεί την αίθουσα σεμιναρίων – εργαστηρίων και τη βιβλιοθήκη του κτιρίου Δ.

Στο **κτίριο Γ** διαμορφώνεται μεγάλος χώρος μόνιμης έκθεσης 85,50 τ.μ, στον οποίο διατηρείται και προβάλλεται το μεγαλύτερο μέρος του μηχανολογικού εξοπλισμού του πρώην εργοστασίου, όπως οι δύο μολόπετρες, ο τροχός μεταβίβασης κινήσεως, ένα υδραυλικό πιεστήριο, δύο διαχωριστήρες, η ατμομηχανή και η ηλεκτρογεννήτρια. Στην συνέχεια αυτού δημιουργείται κατάστημα – σημείο πώλησης, 39 τ.μ. Οι παραπάνω χώροι διαχωρίζονται από έναν γυάλινο “τοίχο”, ο οποίος αντικατέστησε τον παλιό μη φέροντα τοίχο από οπτοπλινθοδομή. Στο νότιο τμήμα του κτιρίου, με την απομάκρυνση τοίχων από οπτοπλινθοδομή, διαμορφώνεται διάδρομος που ενώνει τη κεντρική είσοδο με το κτίριο Δ. Στο τυφλό τμήμα του ίδιου χώρου, αναπτύσσονται τα κεντρικά WC, 31 τ.μ, που εξυπηρετούν την αίθουσα πολλαπλών χρήσεων και τον χώρο του καφέ – εστιατορίου. Πάνω από τον χώρο των WC κατασκευάζεται πατάρι για τη στέγαση των μηχανολογικών εγκαταστάσεων υποστήριξης του συγκροτήματος, που θα είναι προσβάσιμο από πτυσσόμενη σκάλα.

Στο **κτίριο Δ**, που έχει πρόσωπο στη θάλασσα, προβλέπονται δύο χρήσεις. Στο βόρειο κομμάτι του κτιρίου στεγάζεται η βιβλιοθήκη – αναγνωστήριο, η οποία αναπτύσσεται καθ' ύψος, σε δύο επίπεδα με συνολικό εμβαδό 141 τ.μ. Σε δύο επίπεδα αναπτύσσεται ο χώρος του καφέ – εστιατορίου, συνολικού εμβαδού 264 τ.μ, που καταλαμβάνει το νότιο τμήμα του κτιρίου. Εντός αυτού τοποθετούνται από τον παλιό μηχανολογικό εξοπλισμό του εργοστασίου, ένας τροχός μεταβίβασης κινήσεως και ένα υδραυλικό πιεστήριο. Στη βόρεια πλευρά της αίθουσας δημιουργείται ανεξάρτητος χώρος παρασκευής – κουζίνας, 26 τ.μ, μπροστά από τον οποίο τοποθετείται το μπαρ. Ο υπόλοιπος χώρος ο οποίος διευρύνεται

μετά την κατεδάφιση χαμηλού τοίχου που βρισκόταν ενδιάμεσα από τις τρεις φέρουσες κολόνες, στη δυτική πλευρά της αίθουσας, διαμορφώνεται με τραπεζοκαθίσματα.

Στο κτίριο Α', ανεξάρτητο βοηθητικό κτίριο του πρώην εργοστασίου, που βρίσκεται στη δυτική πλευρά της ιδιοκτησίας, θα στεγαστούν δραστηριότητες αυτόνομου χαρακτήρα, οι οποίες όμως είναι αναγκαίες για την λειτουργικότητα του πολιτιστικού κέντρου. Το κτίριο αυτό αποτελείται από έναν κεντρικό χώρο 101,50 τ.μ, που περιλαμβάνει γραφεία διοικητικών υπηρεσιών - γραμματειακής υποστήριξης και τους αντίστοιχους βοηθητικούς του χώρους (WC, αποθήκη – αρχείο) στο νότιο τμήμα του. Στο βόρειο τμήμα του περιλαμβάνει Η/Μ χώρο και αποθήκη. Ανατολικά και δυτικά και σε επαφή με τον κεντρικό όγκο του κτιρίου, βρίσκονται δύο μικρά βοηθητικά κτίσματα που θα χρησιμοποιούνται σαν αποθήκες.

Τέλος στη νότια και ανατολική πλευρά του συγκροτήματος κατεδαφίζονται μικρά κτίσματα ευτελούς κατασκευής άνευ ιστορικής και αρχιτεκτονικής σημασίας, που στέγαζαν δευτερεύουσες λειτουργίες της παραγωγής του εργοστασίου.

2.4 ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το κτιριακό συγκρότημα διατηρεί σε γενικές γραμμές την αρχική του μορφή. Δηλαδή τα τέσσερα διαδοχικά λιθόκτιστα κτίρια του παλαιού σαπυνοποιείου, το βοηθητικό κτίριο και την κυλινδρική καμινάδα. Με την μελέτη ανάπλασης του κτιριακού συνόλου αναδεικνύεται η υπάρχουσα αρχιτεκτονική του συγκροτήματος, ενώ ταυτόχρονα ενσωματώνεται η σύγχρονη τεχνολογική πραγματικότητα και αισθητική δημιουργώντας ένα αδιαίρετο σύνολο, όπου το νέο συνυπάρχει με το παλιό.

Οι τοιχοποιίες και γενικότερα το κέλυφος του συγκροτήματος διατηρείται ανέπαφο και αποκτά την έννοια του "σκηνικού". Οι τοίχοι επιχρίζονται εκ νέου και τα διακοσμητικά στοιχεία των όψεων αποκαθίστανται στην αρχική τους μορφή. Τα στοιχεία αυτά είναι το τραβηχτό γείσο και το κεραμικό άγαλμα της Αθηνάς στη νότια όψη, η οδοντωτή ταινία στην ανατολική όψη, τα λίθινα γείσα στις στέψεις των στεγών, τα λίθινα και πλίνθινα κορνιζώματα των ανοιγμάτων. Ακόμη διατηρούνται και αποκαθίστανται οι γωνιόλιθοι και οι οπτόπλινθοι που μορφώνουν τις γωνίες των κτιρίων.

Εσωτερικά διατηρούνται και επιχρίζονται οι λίθινες τοιχοποιίες και δημιουργείται, σε κάθε κτίριο, νέος φέροντας οργανισμός από μεταλλικά υποστυλώματα, ο οποίος τοποθετείται στην εσωτερική πλευρά της προϋπάρχουσας φέρουσας τοιχοποιίας. Για την διαμόρφωση των χώρων των καινούργιων λειτουργιών δημιουργούνται νέοι εσωτερικοί, διαχωριστικοί τοίχοι από γυψοσανίδα με μόνωση. Ειδικότερα στο κτίριο Α, ο νέος φέρων οργανισμός επιτρέπει τη δημιουργία ενός νέου εγκιβωτισμένου όγκου από μέταλλο corten, ο οποίος ανυψώνεται στο κεντρικό τμήμα του κτιρίου, κατά ένα μέτρο, ακολουθώντας την υπάρχουσα μορφολογία, αφήνοντας περίπου ένα μέτρο απόσταση από την υπάρχουσα τοιχοποιία.

Οι νέες στέγες, με μεταλλικό φέροντα οργανισμό, εγκιβωτίζονται και ανεξαρτητοποιούνται από το εξωτερικό κέλυφος. Είναι δόρριχτες και στο κτίριο Α', στο βόρειο τμήμα του κτιρίου Β, στο κτίριο Γ και στο κτίριο Δ επικαλύπτονται με κεραμίδια βυζαντινού τύπου. Η διαδοχικότητα των κτιρίων, η μεγάλη κλίμακα του συγκροτήματος και το μέγεθος των ανοιγμάτων, έχουν ως αποτέλεσμα τον μη επαρκή φυσικό φωτισμό. Λόγω αυτού στο χώρο της εισόδου του κτιρίου Β, προβλέπεται γυάλινη στέγη. Στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του κτιρίου Α ο νέος μεταλλικός όγκος ενοποιείται με τον παλιό με περιμετρικά γυάλινα πετάσματα, ακολουθώντας την κλίση της στέγης. Επίσης μέρος από τις στέγες των κτιρίων Γ και Δ αποτελούνται από γυάλινα πετάσματα που τμήματα από αυτά είναι ανοιγόμενα, που τονίζουν τους κεντρικούς άξονες του συγκροτήματος οι οποίοι συνδέουν τις βασικές χρήσεις μεταξύ τους. Σκοπός όλων αυτών των γυάλινων πετασμάτων – στεγών είναι ο καλύτερος

φυσικός φωτισμός και αερισμός του κτιρίου και επιπλέον επιτρέπουν στον επισκέπτη να διατηρεί συνεχή οπτική και νοητή επαφή με το εξωτερικό περιβάλλον. Εσωτερικά το συγκεκριμένο σύστημα στήριξης των στεγών επιτρέπει την εκμετάλλευση όλου του ελεύθερου ύψους δεδομένου ότι δεν προβλέπονται οριζόντιοι δοκοί στήριξης ούτε κάλυψη της στέγης με ψευδοροφή.

Στο χώρο της βιβλιοθήκης και του καφέ – εστιατορίου (κτίριο Δ), δημιουργούνται πατάρια με μεταλλικό φορέα, που έχουν ξύλινο δάπεδο, στα οποία ενισχύεται η στατική τους επάρκεια με την τοποθέτηση συρματόσχοινων που αναρτώνται από την μεταλλική κατασκευή της στέγης. Οι κλίμακες οι οποίες οδηγούν στα πατάρια, αποτελούνται από μεταλλικό σκελετό και ξύλινα πατήματα.

Τα δάπεδα στο εσωτερικό του βιομηχανικού συγκροτήματος, διαμορφώνονται όλα στην ίδια στάθμη, με αποτέλεσμα την πιο άνετη κυκλοφορία των επισκεπτών – χρηστών, συμπεριλαμβανομένων και των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Η νέα επικάλυψη όλων των δαπέδων, θα είναι από τσιμεντοκονία, η οποία θα δίνει την αίσθηση του ενιαίου χώρου.

Τα καινούργια σιδερένια κουφώματα ανταποκρίνονται στη μορφή της τοπικής αρχιτεκτονικής σε συνδυασμό με τα σύγχρονα δεδομένα και το βιομηχανικό χαρακτήρα του συγκροτήματος. Εξίσου σιδερένια κουφώματα τοποθετούνται σε θέσεις προϋπαρχόντων φραγμένων ανοιγμάτων, τα οποία διανοίχθηκαν εκ νέου.

2.5 ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η μελέτη αποκατάστασης του κτιρίου περιλαμβάνει, τις προεργασίες και το κυρίως έργο της αποκατάστασης. Οι **προεργασίες** περιλαμβάνουν τις διερευνητικές τομές που γίνονται για τον έλεγχο των θεμελίων, τον καθορισμό του βάθους και της διατομής θεμελίωσης, της ποιότητας και των χαρακτηριστικών του εδάφους και για τον καθορισμό της μεθόδου ενίσχυσης τους, γιατί δεν είναι ορατά και προσπελάσιμα και δεν γνωρίζουμε επακριβώς για την κατάσταση διατήρησης. Εκσκαφές – αποχλωματώσεις θα γίνουν με χειρωνακτικό τρόπο, στην αρχή, έτσι ώστε να μην διαταραχτεί η υφιστάμενη τοιχοποιία και στη συνέχεια θα ολοκληρωθούν με τα κατάλληλα μηχανήματα. Θα συλλεχτούν δείγματα από την τοιχοποιία, λίθων, οπτόπλινθων και κονιαμάτων, για τους απαιτούμενους εργαστηριακούς ελέγχους αντοχής και ιδιοτήτων και για την επιλογή των κατάλληλων υλικών και μεθόδων αποκατάστασης. Η καθαίρεση των παλιών σαθρών επιχρισμάτων - κονιαμάτων θα γίνουν είτε με το χέρι, είτε μηχανικά με την χρήση ύδατος ή αέρα υπό πίεση ή ακόμη και με την μέθοδο της αμμοβολής, με προσοχή έτσι ώστε να μην γίνουν καταστροφές στην υγιή τοιχοποιία. Η επιλογή του μέσου εξαρτάται από την ποιότητα του κονιάματος αλλά και την ποιότητα της κατασκευής, όπως επίσης και από το κόστος και την διαθεσιμότητα του εξοπλισμού. Ο φέρων οργανισμός δεν πρέπει να απογυμνωθεί στο σύνολο του και οι εργασίες να γίνονται τμηματικά, γιατί μπορεί να υπάρξουν κίνδυνοι βλαβών από πιθανές καθυστερήσεις. Ακόμη σε επιλεγμένα σημεία είναι συνετό να αφήνονται μικρά τμήματα του παλαιού επιχρίσματος σαν παράδειγμα για το πάχος και για την τελική επεξεργασία των επιφανειών. Κατά την εκτέλεση εργασίας, ο περιορισμός της σκόνης επιτυγχάνεται με εκτόξευση νερού υπό πίεση σε μικρές ποσότητες για την αποφυγή δημιουργίας λάσπης. Μετά την καθαίρεση και πριν προχωρήσει η εφαρμογή οποιασδήποτε άλλης εργασίας, πρέπει να γίνει πρόσθετος καθαρισμός των επιφανειών των λιθοδομών για την απομάκρυνση όλων των σαθρών υλικών που έχουν απομείνει. Επιπλέον θα γίνουν καθαίρεσεις των νεότερων εξωτερικών κτισμάτων, στην νότια και ανατολική πλευρά του συγκροτήματος και ορισμένων μη φέροντων πλίνθινων εσωτερικών τοιχοποιιών. Θα γίνει αποξήλωση των δαπέδων από λίθινες πλάκες και αποχλωμάτωση των χώρων του ισογείου μετά την καθαίρεση των τσιμεντοκονιαμάτων που τα καλύπτουν. Επιπλέον γίνεται

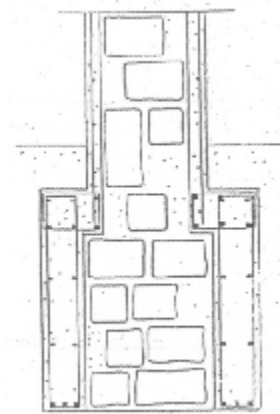
προσεκτική καθαίρεση όλων των κουφωμάτων, τα οποία είναι νεότερης κατασκευής. Θα γίνει απομάκρυνση του μηχανολογικού εξοπλισμού του πρώην εργοστασίου και η αποθήκευση τους έως την τελική επισκευή τους και τέλος ο καθαρισμός του περιβάλλοντα χώρου.

Στο τέλος κάθε ημέρας εργασίας θα απομακρύνονται τα προϊόντα και θα συγκεντρώνονται σε θέσεις φόρτωσης. Κατά την εκτέλεση της εργασίας οι διάδρομοι εργασίας καθαρίζονται κατά διαστήματα από τα προϊόντα της καθαίρεσης, ώστε να παραμένουν ελεύθεροι προς ασφαλή χρήση. Η εργασία θεωρείται τελειωμένη, όταν έχουν καθαριστεί πλήρως τα επιχρίσματα, οι τοιχοποιίες και τα δάπεδα στις προβλεπόμενες από τη μελέτη θέσεις, και τα προϊόντα της εργασίας έχουν μεταφερθεί και αποτεθεί στην περιοχή φόρτωσης προς οριστική απόθεση. Καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών πρέπει τα ικριώματα, που θα τοποθετηθούν, να έχουν προστατευτικό δίκτυο, να τοποθετηθούν προειδοποιητικές πινακίδες για να μην επιτρέπεται η πρόσβαση πεζών είτε κοντά είτε μέσα στο κτίριο, με περίφραξη του χώρου. Πρέπει να υπάρχει ένας αρμόδιος που θα επιβλέπει την εξέλιξη της αποκατάστασης και θα φροντίζει για την ομαλή διεξαγωγή των εργασιών και να υπάρχει εξειδικευμένο προσωπικό, το οποίο θα είναι εξοπλισμένο με όλα τα απαραίτητα προστατευτικά, όπως κράνη, γάντια, γυαλιά και φόρμα πλήρους προστασίας του σώματος.

Ο νέος **φέρων οργανισμός** του συγκροτήματος συντίθεται από τις διατηρούμενες τοιχοποιίες του υπάρχοντος κελύφους, των οποίων ενισχύεται η αντοχή και αποκαθίσταται η συνοχή, από τους νέους εσωτερικούς πλαισιακούς φορείς, με μεταλλικά κατακόρυφα δομικά στοιχεία (ορθογώνιοι κοιλοδοκοί διατομής RHS 200/150), θεμελιωμένους απ' ευθείας στο έδαφος, που φέρουν τις οριζόντιες φέρουσες διατάξεις των νέων παταριών και των νέων στεγών. Επίσης, από τους οριζόντιους μεταλλικούς φορείς των νέων παταριών (διατομής SHS 150), που ενισχύεται η στήριξη τους με την χρήση συρματόσχοινων στους κατάλληλους κόμβους των φορέων. Τέλος, από τους κεκλιμένους μεταλλικούς φορείς (διατομής RHS 200/150) και οριζόντιους μεταλλικούς φορείς (διατομής RHS 200/150, RHS 400/200, SHS 150), με σύστημα απλών αμειβόντων, των νέων στεγών.

Αναλυτικότερα :

Η άμεση γειτνίαση του κτιριακού συγκροτήματος μας με τη θάλασσα καθιστά αναγκαία την εκπόνηση ειδικής μελέτης για τα **θεμέλια**. Ένα πρώτο συμπέρασμα στο οποίο οδηγούμαστε από την μη ύπαρξη καθίζησης της ανοδομής είναι ότι ισχύει και το ίδιο για τα θεμέλια, το οποίο μένει να διαπιστωθεί από τις διερευνητικές τομές. Η ενίσχυση και υποστήριξη των θεμελίων, με τα παραπάνω δεδομένα, θα γίνει αμφίπλευρα με τοιχία από οπλισμένο σκυρόδεμα, το οποίο θα αναμιχθεί με στεγανωτικό μάζης, εξωτερική επάλειψη τους με τα κατάλληλα ασφαλικά ελαστομερή και κάλυψη, της εξωτερικής επιφάνειας που ερχεται σε επαφή με το έδαφος, με αποστραγγιστικές μεμβράνες (αβγουλιέρες) κατά μήκος όλων των υφιστάμενων τοιχοθεμελίων για την αντιμετώπιση της ανερχόμενης υγρασίας. Εξωτερικά προβλέπεται δημιουργία περιμετρικής αποστράγγισης (ντρενάζ), που αποτελείται από διάτρητους σωλήνες αποστράγγισης και τοποθέτηση διαβαθμισμένου θραυστού υλικού πάνω από αυτούς, έτσι ώστε να συγκεντρώνονται τα νερά και να απομακρύνονται μέσω των σωλήνων. Για την έδραση των νέων εσωτερικών μεταλλικών υποστυλωμάτων θα γίνουν τοπικές διευρύνσεις των τοιχίων αυτών και κατασκευή μεμονωμένων πέλδλων στα αντίστοιχα σημεία. Στην περίπτωση που θα προκύψει, από την διερευνητική τομή, ότι τα θεμέλια παρουσιάζουν ιδιαίτερα σημαντικά προβλήματα σε συνδυασμό με την κακή ποιότητα του εδάφους, τα οποία δεν αντιμετωπίζονται με τους τρόπους που προαναφέραμε μπορεί να οδηγηθούμε ακόμη και στην λύση της γενικής κοιτόστρωσης.

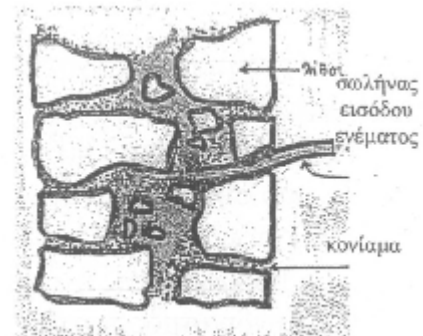
Ενίσχυση θεμελίωσης

Σε όλη την **τοιχοποιία** και κυρίως στα σημεία που το υφιστάμενο κονίαμα δομής έχει υποστεί έντονη διάβρωση θα εφαρμοστεί βαθύ αρμολόγημα, το οποίο γίνεται σε περισσότερα από ένα “χέρια”, πατητό. Για να αποφύγουμε τα τριχοειδή ρήγματα από συστολή λόγω ξήρανσης, θα τοποθετηθούν τις πρώτες μέρες προστατευτικές λινάτσες ή φύλλα πλαστικού για την προστασία του από το γρήγορο στέγνωμα. Οι διαδικασίες τους αρμολογήματος ξεκινούν με την καθαίρεση του παλιού κονιάματος, τον συστηματικό καθαρισμό των αρμών, την αποκατάσταση τυχόν διαρρήξεων, την αντικατάσταση των ρηγματωμένων λίθων και οπτόπλινθων και την διύγρανση των λίθων έτσι ώστε να μην απορροφήσουν νερό από το νέο κονίαμα. Το νέο κονίαμα βαθύς αρμολογήματος, θα τοποθετηθεί σε αντικατάσταση του υπάρχοντος φθαρμένου ή σαθρού κονιάματος δόμησης, σε όσο βάθος μπορεί να φθάσει το εργαλείο (μυστρί) ή το ακροφύσιο του μηχανήματος εκτοξευμένου κονιάματος. Με τα υλικά του νέου κονιάματος θέλουμε να πετύχουμε καλή πρόσφυση των τοιχοποιιών με το κονίαμα δόμησης και το νέο κονίαμα, ικανοποιητική αντοχή και συνάφεια, συμβατότητα με τα υπάρχοντα υλικά όπως αντοχή, αποφυγή δημιουργίας αλάτων και αισθητική συμβατότητα, στεγανότητα χωρίς παρεμπόδιση παροχής του τοίχου, ανθεκτικότητα σε περιβαλλοντολογικές δράσεις και διάρκεια ζωής χωρίς αλλοιώσεις. Τα βασικά υλικά από τα οποία μπορεί να αποτελείται ένα κονίαμα είναι υδράσβεστος, ποζολάνη, αδρανή, πρόσμικτα, κεραμάλευρο και ελάχιστη έως μηδενική χρήση τσιμέντου, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται μεγαλύτερη συνεκτικότητα με την εκάστοτε τοιχοποιία. Το κονίαμα πρέπει να αναμειχθεί καλά και να περιλαμβάνει μικρό ποσοστό νερού. Η αναλογία και η επιλογή των υλικών εξαρτάται κατά περίπτωση και γίνονται δοκιμαστικές εφαρμογές για την τελική επιλογή τους. Οι αρμοί μετά τον καθαρισμό τους και πριν την εφαρμογή του νέου κονιάματος πρέπει να βραχούν ώστε να προκύψει απόλυτη πρόσφυση της τοιχοποιίας με το κονίαμα και για να είναι πιο συμβατό με το υπάρχον.

Βαθύ αρμολόγημα

Για την ομογενοποίηση της μάζας των λιθοδομών και για την σφράγιση των ρωγμών που δεν υπερβαίνουν τα 0,01 μ. θα γίνει εφαρμογή υδραυλικών ενεμάτων υψηλής διεισδυτικότητας υπό ελεγχόμενη πίεση, τα οποία ενδεικνύονται για την επισκευή παλαιών λιθοδόμων με το σωστό σχεδιασμό τους ως προς την διεισδυτικότητα και ως προς την συμβατότητα με τα υπάρχοντα υλικά. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η βελτίωση της συμπεριφοράς χωρίς αλλοίωση της εξωτερικής μορφής, της γεωμετρίας, του στατικού μοντέλου και η διατήρηση του τρόπου δομήσεως και των εσωτερικών πληροφοριών. Η σύνθεσή του δεν απομιμείται το κονίαμα δομής αλλά πρέπει να είναι συμβατή με τα υπάρχοντα υλικά δομήσεως προκειμένου το τελικό σύστημα να λειτουργεί ως σύνολο παρουσιάζοντας βελτιωμένη συμπεριφορά. Η διαδικασία εφαρμογής των ενεμάτων έχει ως εξής:

Διαδικασία εφαρμογής υδραυλικών ενεμάτων

Διαδικασία εφαρμογής υδραυλικών ενεμάτων

Αρχικά γίνεται καθαρισμός από τα χαλαρά και σαθρά υλικά και διύγρανση της περιοχής. Έπειτα είναι απαραίτητο να σφραγιστούν τυχόν ρηγματώσεις και κενά που μπορούν να αποτελέσουν οδό διαφυγής του ενέματος κατά την έγχυση του. Στη συνέχεια πρέπει να διανοιχτούν οπές, χρησιμοποιώντας εργαλεία απλής περιστροφής, διαμέτρου 0,02 – 0,04 μ. και βάθους

περίπου τα 2/3 του πάχους της τοιχοποιίας, δημιουργώντας κάνναβο με διάταξη ισόπλευρου τριγώνου. Η απόσταση μεταξύ των οπών δημιουργείται ανάλογα με τη δομή και συνεκτικότητα της τοιχοποιίας και θα πρέπει να ορίζεται μετά από προκαταρκτικές δόκιμες στο εργοτάξιο. Σε κάθε οπή τοποθετείται σωληνάκι για ένεμα διαμέτρου 0,015 – 0,02 μ. και εισάγεται στην τοιχοποιία για περίπου 0,1 μ. Σταθεροποιείται το σωληνάκι και η οπή σφραγίζεται με κονίαμα. Πριν την εφαρμογή του ενέματος συνίσταται προκαταρκτικός καθαρισμός του δικτύου και της μάζας της τοιχοποιίας, αρχίζοντας από τις υψηλότερες οπές, με έγχυση νερού χαμηλής πίεσης. Ο καθαρισμός επιτρέπει την βέλτιστη και αποτελεσματική διείσδυση του ενέματος. Η εισαγωγή του ενέματος γίνεται με χαμηλή πίεση αρχίζοντας από την κατώτερη σειρά οπών μέχρι την έξοδο του από την πιο πάνω οπή. Στη συνέχεια κλείνεται το κατώτερο σωληνάκι και συνεχίζεται η εισαγωγή του ενέματος σε όλη την πρώτη σειρά των οπών. Η διαδικασία συνεχίζεται σταδιακά κατά τον ίδιο τρόπο μέχρι την έξοδο του ενέματος από την υψηλότερη σειρά των οπών.

Τα βασικά υλικά από τα οποία μπορεί να αποτελούνται τα υδραυλικά ενέματα είναι παρόμοια με αυτά των κονιαμάτων. Τα υλικά αυτά είναι η υδράσβεστος, η υδραυλική άσβεστος, οι ποζολάνες, το τσιμέντο (χαμηλής περιεκτικότητας σε θειικά και αλκάλια), τα αδρανή, ο ρευστοποιητής και ο μπετονίτης ο οποίος χρησιμοποιείται σε ενέματα εδάφους.

Η χρήση ενεμάτων με την πλήρη απουσία τσιμέντου τα καθιστά συμβατά με τα παραδοσιακά δομικά υλικά των προς ενίσχυση τοιχοποιιών. Σε περίπτωση που κρίνεται απαραίτητη η χρήση τσιμέντου, ένα από τα πιο συμβατά με τα παραδοσιακά υλικά είναι το λευκό τσιμέντο Δανίας. Για αυτό το λόγο προτιμούνται τα ενέματα που εμπεριέχουν υλικά όπως υδράσβεστο, ποζολάνες και αδρανή.

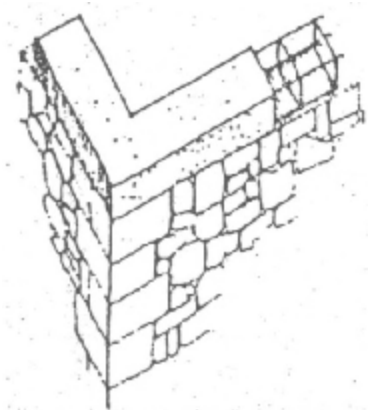
Για την αποκατάσταση ρωγμών μεγαλύτερων των 0,01 μ. και για τις τοπικές ανακτήσεις στην τοιχοποιία μας θα χρησιμοποιηθούν λίθινα κλειδιά με την μέθοδο της συρραφής, τα οποία έχουν απλή εφαρμογή, απόλυτη συνεργασία και μέσο κόστος. Η βελτίωση της συνεργασίας νέας και παλαιάς λιθοδομής επιτυγχάνεται με τη χρήση ενεμάτων στη γύρω περιοχή και με το κονίαμα δομής του νέου τμήματος να μην είναι ισχυρότερο από αυτό του παλαιού.

Οι στέψεις των υφιστάμενων λιθοδομών θα ενισχυθούν με σενάζ οπλισμένου σκυροδέματος, μέσα στο οποίο θα δημιουργηθούν χυτές υδρορροές. Επιπλέον άλλες επεμβάσεις που θα γίνουν στην υφιστάμενη τοιχοποιία είναι η τοπική καθαίρεση της για διάνοιξη νέων ανοιγμάτων με πρέκια από οπλισμένο σκυρόδεμα, διεύρυνση υφιστάμενων καθ' ύψος και πλήρωση παλιών ανοιγμάτων με χρήση λίθων, βασικού υλικού κατασκευής.

Για την διάνοιξη των σφραγισμένων ανοιγμάτων, τα οποία θα αποκατασταθούν, θα πρέπει να έχει προηγηθεί η αποκατάσταση των φθορών και η ενίσχυση της παρακείμενης τοιχοποιίας. Ακόμη θα πρέπει να γίνουν δοκιμαστικές τομές στην λιθοδομή για να διαπιστώσουμε εάν έχουμε επαρκή στοιχεία για την σωστή αποκατάστασή τους. Η αποσφράγιση τους πρέπει να γίνει σταδιακά και προσεκτικά έτσι ώστε να μην καταστραφούν ίχνη και πληροφορίες για την τελική τους διαμόρφωση. Στην πρώτη φάση της εργασίας πρέπει να αφαιρείται τμηματικά το υλικό από το επάνω μέρος και στην

Τοπικές ανακτήσεις με λίθινα κλειδιά

Περιμετρικό σενάζ οπλισμένου σκυροδέματος

συνέχεια να τοποθετούνται

εγκάρσιοι δοκοί για την υποστήλωση του ανοίγματος. Τέλος γίνεται βαθύ αρμολόγημα και εφαρμογή υδραυλικού ενέματος στην γύρω περιοχή.

Η εξωτερική επιφάνεια του κελύφους της **καμινάδας** ενισχύεται με εφαρμογή βαθέως αρμολογήματος, αφού προηγηθεί συστηματικός καθαρισμός των αρμών, αποκατάσταση των ρωγμών και αντικατάσταση των ρηγματωμένων ή και διαβρωμένων οπτόπλινθων. Το κέλυφος της καμινάδας περιδένεται εξωτερικά με γαλβανισμένα μεταλλικά κολάρια – δακτυλίους, που τοποθετούνται σε αποστάσεις περί τα 2,5 – 3 μ.

Παράδειγμα γυάλινης στέγης

Οι **στέγες** απαρτίζονται από τρία υλικά, το γυαλί, το κεραμίδι και το μέταλλο corten. Στα τμήματα που καλύπτονται με ρωμαϊκό κεραμίδι, επί των αμειβόντων θα τοποθετηθεί πέτσωμα πάχους 0,02 μ, φράγμα υδρατμών, στρώση θερμομόνωσης πάχους 0,07 μ, τεγίδες 0,05 X 0,08, και στεγανοποιητική μεμβράνη. Τα άλλα αποτελούνται από διπλούς υαλοπίνακες, συνολικού πάχους 0,025 μ εκ των οποίων ο εξωτερικός είναι ενεργειακός υαλοπίνακας Low – e και ο εσωτερικός υαλοπίνακας ασφαλείας, που είναι τοποθετημένοι σε μεταλλικά πλαίσια τα οποία εδράζονται στους αμοίβοντες. Ορισμένοι από αυτούς τους υαλοπίνακες είναι ανοιγόμενοι με αυτόματο σύστημα, για τον καλύτερο αερισμό του χώρου.

Δείγμα corten

Στο κτίριο Α του κτιριακού συγκροτήματος, κατασκευάζεται ένας ενιαίος εγκιβωτισμένος όγκος, ο οποίος επικαλύπτεται εξωτερικά και εσωτερικά με μεταλλικά φύλλα **corten** διαστάσεων 1,5 X 3 μ, ελάχιστου πάχους 0,005 μ. Τα μεταλλικά φύλλα συγκολλούνται επί των στοιχείων του φέροντα οργανισμού (υποστυλώματα, αμοίβοντες). Μεταξύ των φύλλων corten τοποθετείται από έσω προς έξω στρώση ηχομονωτικού υλικού πάχους 0,05 μ. και στρώση θερμομονωτικού υλικού πάχους 0,15 μ. Για το χώρο αυτό έχει προβλεφθεί εσωτερική φέρουσα κατασκευή η οποία δίνει την δυνατότητα υπερέψωσης του χώρου αυτού κατά ένα μέτρο από την προϋπάρχουσα στέγη. Ο χάλυβας corten έχει την ιδιότητα να δημιουργεί ένα προστατευτικό στρώμα στην επιφάνεια του που επιβραδύνει την διάβρωση του και δημιουργείται από την φύση της δομής των στοιχείων και της ιδιαίτερης διανομής και συγκέντρωσης των στοιχείων του κράματος. Όσο περνά ο καιρός και υπό την επίδραση των ατμοσφαιρικών συνθηκών, η επιφανειακή προστασία αναπτύσσεται και αναδημιουργείται συνεχώς. Συνίσταται να ελέγχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα η διάβρωση των απροστάτευτων περιοχών, που εκτίθενται στην επίδραση των καιρικών συνθηκών.

Παράδειγμα επισκευής με χρήση ανθρακονημάτων

Το σύνολο των κτιρίων του συγκροτήματος θα επιχρισθεί στο σύνολο του, εσωτερικά και εξωτερικά από κονίαμα φυσικής υδραυλικής άσβεστου, τριών στρώσεων. Μαζί με το **επίχρισμα** θα τοποθετηθούν αμφίπλευρα των τοιχοποιιών ανθρακονηματα, τα οποία θα βοηθήσουν στην ενίσχυση τους, στην βελτίωση της στατικής τους λειτουργίας και στην διασφάλιση και διατήρηση της αρχιτεκτονικής και ιστορικής τους αξίας. Η διάστρωση των ανθρακονημάτων γίνεται αφού πρώτα έχει εφαρμοστεί η πρώτη στρώση του επιχρίσματος και έχει λειανθεί. Έπειτα επαλείφουμε την επιφάνεια με εποξειδική

ρητίνη και τοποθετούμε τα φύλλα ανθρακονήματος. Συνεχίζουμε με την δεύτερη στρώση επιχρίσματος και ακολουθεί η τρίτη και τελική στρώση.

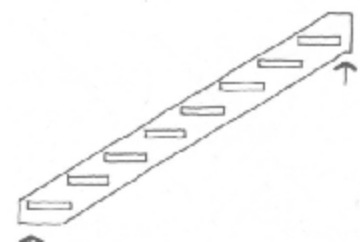
Η επιλογή της χρήσης των ανθρακονημάτων έγινε, γιατί είναι μια ήπια μορφή επέμβασης και για τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει, τα οποία είναι τα εξής : 1.η εφαρμογή τους είναι πολύ απλή, 2. λόγω του μικρού πάχους του υλικού, οι διαστάσεις του ενισχυόμενου δομικού στοιχείου παραμένουν ουσιαστικά αμετάβλητες, 3. το βάρος τους είναι μικρό και για την τοποθέτησή τους δεν απαιτείται βαρύς ή ειδικός εξοπλισμός, 4. είναι διαθέσιμα σε οποιοδήποτε μήκος χωρίς ενώσεις, 5. δεν επηρεάζονται από την υγρασία, αφού απορροφούν αμελητέες ποσότητες και πάντα τέτοιες που δεν επηρεάζουν την ποιότητα πρόσφυσης, 6. έχουν μικρό χρόνο εφαρμογής, που επιτρέπει την γρήγορη επαναχρησιμοποίηση των κτιρίων, 7. μπορούν να επιχριστούν και να χρωματιστούν σύμφωνα με τις αισθητικές απαιτήσεις του εκάστοτε έργου, 8. έχουν πολύ καλές μηχανικές ιδιότητες, όπως αντοχή σε εφελκυσμό, μέτρο ελαστικότητας, επιμήκυνση στη θραύση, πυκνότητα, κ.τ.λ., 9. παρόλο που το υλικό μπορεί να κοστίζει αρκετά, δεν επηρεάζει το συνολικό προϋπολογισμό του έργου αφού γλιτώνουμε περίπου 50% σε εργατικά και κόστος εξοπλισμού.

Όσο αναφορά τα **δάπεδα** όλων των εσωτερικών ισόγειων χώρων θα κατασκευαστούν από ελαφρά οπλισμένο σκυρόδεμα και η επίστρωση τους θα γίνει από βιομηχανικό δάπεδο. Στα πατάρια που στεγάζουν το καφέ – εστιατόριο και τη βιβλιοθήκη, θα τοποθετηθούν ξύλινες σανίδες, οι οποίες θα υποστούν ιδιαίτερη επεξεργασία για την μείωση κινδύνου από πυρκαγιά. Στο πατάρι που εδράζουν οι μηχανολογικές εγκαταστάσεις, θα τοποθετηθεί κόντρα πλακέ θαλάσσης.

Οι νέοι **εσωτερικοί τοίχοι** θα κατασκευαστούν από πυράντοχες γυψοσανίδες με εσωτερική ηχομόνωση. Στα μπάνια και στο χώρο της κουζίνας του εστιατορίου θα χρησιμοποιηθούν τσιμεντοσανίδες λόγω της υψηλής αντοχής τους απέναντι στην υγρασία. Επιπλέον δημιουργείται ένας νέος γυάλινος τοίχος με διπλούς υαλοπίνακες ανάμεσα στο χώρο της μόνιμης έκθεσης και του καταστήματος. Στο χώρο των μπάνιων θα τοποθετηθεί ψευδοροφή μονής τσιμεντοσανίδας. Τέλος θα τοποθετηθεί ένα διαχωριστικό πάνελ από διάτρητα μεταλλικά φύλλα corten, μπροστά από την είσοδο των κεντρικών WC.

Τα **κουφώματα** που τοποθετούνται στο κτιριακό συγκρότημα, είναι ανοξείδωτα μεταλλικά με διπλούς υαλοπίνακες. Σε άλλα σημεία του κτιρίου τοποθετούνται ξύλινες πρεσαριστές πυράντοχες πόρτες και ξύλινες ραμποτέ, οι οποίες θα βαφούν με βερνίκι βραδύκαυστο.

Οι δύο **κλίμακες** που προβλέπονται στο κτιριακό συγκρότημα, αποτελούνται από μεταλλικό πλαίσιο ορθογώνιων κοιλοδοκών 0,05 X 0,15 μ. και από ξύλινα πατήματα πάχους 0,035 μ., τα οποία στερεώνονται κατάλληλα στους κοιλοδοκούς του μεταλλικού πλαισίου. Ειδικότερα η ευθύγραμμη σκάλα, που βρίσκεται στο καφέ – εστιατόριο, έχει πλάτος 1,20μ. και δεκαεφτά πατήματα των 0,25 μ., με ρίχτι 0, 83 μ. και η σκάλα σχήματος γάμα, που βρίσκεται στο χώρο της βιβλιοθήκης, έχει πλάτος 1,00μ. και δεκαεφτά πατήματα των 0,25 μ., εκ των οποίων το ένα είναι πλατύσκαλο διαστάσεων 1,00 X 1,00μ., με ρίχτι 0,183 μ.

Τρόπος σύνδεσης των σκαλοπατιών μεταξύ των βαθμιδοφώρων

Τα **κιγκλιδώματα** των μεσοπατωμάτων και των αντιστοιχών κλιμάκων τους, είναι μεταλλικά. Η κουπαστή είναι από στρατζαριστή λαμαρίνα διατομής 0,05 X 0,03 μ. και το υπόλοιπο κιγκλιδωμα συνθέτουν οριζόντια τρία συρματόσκοινα τοποθετημένα σε ίσες αποστάσεις μεταξύ τους και κάθετα μεταλλικά στοιχεία τετραγωνικής διατομής 0,03 μ. μεταξύ των οποίων αγκυρώνονται τα συρματόσκοινα.

Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία αποκατάστασης των επιχρισμάτων οι τοιχοποιίες θα περαστούν με ανόργανο **χρώμα** (τύπου KEIM). Θα γίνει επάλειψη όλων των ξύλινων στοιχείων με άχρωμο βερνίκι εμποτισμού, με τις κατάλληλες για κάθε περίπτωση προδιαγραφές. Τέλος όλα τα μεταλλικά στοιχεία θα περαστούν πρώτα με αντισκωριακή – αντιδιαβρωτική προστασία και έπειτα με κατάλληλα χρώματα, που θα παρουσιάζουν μεγάλη αντοχή σε υψηλές θερμοκρασίες.

Στα **διακοσμητικά** στοιχεία όπως το άγαλμα της Αθηνάς, το γείσο από τραβηχτό επίχρισμα, τα γείσα, τις γωνίες και τα κορνιζώματα από λίθους και οπτόπλινθους θα γίνουν εργασίες καθαρισμού, αποκατάστασης και συντήρησης δια χειρός, από εξειδικευμένο προσωπικό.

Στον **υφιστάμενο βιομηχανικό εξοπλισμό** θα γίνουν εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης και ανάδειξης τους, που περιλαμβάνουν καθαρισμούς, διακοπή των οξειδώσεων και εφαρμογή επιφανειακής προστασίας με κατάλληλα μέσα. Επιπλέον θα γίνει μεταφορά των αντικειμένων για προστασία σε στεγασμένο χώρο κατάλληλο για την εκτέλεση των εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης. Τέλος μετά το πέρας των οικοδομικών εργασιών, θα γίνει η επανατοποθέτησή τους σε επιλεγμένους χώρους του συγκροτήματος.

Οι **ηλεκτρομηχανολογικές** εγκαταστάσεις τοποθετούνται σε διάφορα σημεία στο κτίριο. Οι κεντρικές μονάδες του συστήματος κλιματισμού (ψύξη - θέρμανση) και εξαερισμού τοποθετούνται στο μεσοπάτωμα του κτιρίου Γ. Το σύστημα αυτό θα λειτουργεί με αεραγωγούς και θα υπάρχουν δύο εμφανή κεντρικά κανάλια ,που θα διατρέχουν όλο το κτίριο, ένα προσαγωγής και ένα εξαγωγής. Στο ανεξάρτητο βοηθητικό κτίριο Α προβλέπεται χώρος ο οποίος θα στεγάζει τις εγκαταστάσεις ασθενών ρευμάτων όπως το κέντρο ήχου και εικόνας και το κέντρο ασφαλείας και τις εγκαταστάσεις των ισχυρών ρευμάτων όπως τον κεντρικό ηλεκτρικό πίνακα ο οποίος θα συνδέεται με υποπίνακες στο κάθε κτίριο ξεχωριστά και την εγκατάσταση H/Z (ηλεκτροπαραγωγό ζεύγος), για την εφεδρική ηλεκτροδότηση του συγκροτήματος. Σε διπλανό χώρο τοποθετείται το αντλητικό συγκρότημα πυρόσβεσης που θα τροφοδοτείται από υπόγεια δεξαμενή νερού χωρητικότητας δέκα τόνων. Ακόμη προβλέπεται κατασκευή βιολογικού καθαρισμού για την επεξεργασία των λυμάτων του κτιρίου, με μετέπειτα εκμετάλλευση του παραγόμενου νερού για την κάλυψη των αναγκών ποτίσματος του περιβάλλοντα χώρου του κτιρίου.

Στον **περιβάλλοντα χώρο** του συγκροτήματος, θα απομακρυνθούν οι υπάρχουσες ελαφριές κατασκευές, συρματοπλέγματα και θα περιφραχθεί περιμετρικά με μάντρες από λιθοδομή ύψους 1,00 μ. Μέσα σε αυτόν διαμορφώνονται επίπεδα που ακολουθούν τις υψομετρικές καμπύλες του εδάφους με δημιουργία χώρων παραμονής κοινού και κίνησης από βοτσαλωτό δάπεδο, στους οποίους τοποθετείται κατάλληλος εξοπλισμός (παγκάκια, φωτισμός κ.τ.λ.). Στον υπόλοιπο χώρο θα γίνει ειδική μελέτη φύτευσης με τη χρήση φυσικού χλοοτάπητα και φυτών της τοπικής χλωρίδας. Το έδαφος περιμετρικά του κτιρίου κατεβαίνει στην στάθμη 0,70 μ. και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την δημιουργία μικρών κλιμάκων και ραμπών για Α.Μ.Ε.Α. που βοηθούν στην ευκολότερη κίνηση των επισκεπτών – χρηστών. Επιπλέον θα γίνει εγκατάσταση φωτιστικών σωμάτων για τον εξωτερικό νυκτερινό φωτισμό, ο οποίος θα στοχεύει εκτός από την ασφάλεια και στην ανάδειξη του συγκροτήματος. Τέλος θα γίνει μελέτη για την δυνατότητα δημιουργίας υπαίθριου χώρου στάθμευσης σε κοντινή και κατάλληλη θέση, για την σωστή και ομαλή πρόσβαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΠΙΡΡΟΕΣ

Παρακάτω παρατίθενται φωτογραφίες που αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης για την υλοποίηση της εργασίας αυτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΑΡΟΜΟΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Παρακάτω παρατίθενται φωτογραφίες από παρόμοια παραδείγματα κτιρίων, που με την ανακαίνιση και επανάχρηση τους απέκτησαν καινούργια υπόσταση.

- ΑΘΗΝΑΪΣ πολυχώρος πολιτισμού πρώην εργοστάσιο παραγωγής ζωικού μεταξιού.

- Αποθήκες ΟΛΘ (Οργανισμός Λιμένα Θεσσαλονίκης).

- ΦΟΥΓΑΡΟ πολυχώρος πολιτισμού, πρώην εργοστάσιο κονσερβοποιίας ντομάτας “ΑΝΘΟΣ”.

- Γραφεία της εταιρείας JUMBO ΑΕ πρώην βυρσοδεψείο ΣΙΜΟΥ.

- SAF (Santorini Arts Factory) πρώην εργοστάσιο ντομάτας Δ. Νομικός.

- Δίκτυο μουσείων Πολιτιστικού ιδρύματος ομίλου Πειραιώς.

Μουσείο πλινθοκεραμοποιίας στο Βόλο, πρώην εργοστάσιο πλινθοκεραμοποιίας Ν & Σ Τσαλαπάτα.

Μουσείο Ελιάς και Ελληνικού Λαδιού στην Σπάρτη, πρώην κτίριο παλιάς Ηλεκτρικής Εταιρείας Σπάρτης.

Μουσείο Βιομηχανικής Ελαιουργίας Λέσβου, πρώην κοινοτικό ελαιοτριβείο Αγίας Παρασκευής.

Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας

- Τεχνόπολις δήμου Αθηναίων , πρώην εργοστάσιο φωταερίου Αθήνας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

- Μιχαήλ Ε. Νομικός, “Αποκατάσταση – επανάχρηση ιστορικών κτιρίων και συνόλων Μεθοδολογία – Εφαρμογές”, τμήμα Αρχιτεκτόνων Α.Π.Θ, εκδόσεις Γιαχούδη, Θεσσαλονίκη 2004
- Ελένη Ανδρεαδάκη, “Βιοκλιματικός Σχεδιασμός περιβάλλον και βιωσιμότητα”, εκδόσεις UNIVERSITY STUDIO PRESS εκδόσεις επιστημονικών βιβλίων και περιοδικών, Θεσσαλονίκη 2006
- Ν. Καλογερας, Χ. Κιρπούτιν, Γ. Μακρής, Ι. Παπαϊωάννου, Σ. Σ. Ραυτόπουλος, Μ. Τζίτζας, Π. Τουλιάτος, “Θέματα οικοδομικής”, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, τμήμα αρχιτεκτονικών, τομέας συνθέσεων τεχνολογικής αιχμής, οικοδομική, Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα 1993
- Νίκος Σιφουνάκης, “Βιομηχανικά Κτίρια Στη Λέσβο Ελαιοτριβεία – Σαπωνοποιεία 19^{ος} και αρχές του 20^{ου} αιώνα”, Εκδόσεις Ο Καστανιώτη, Αθήνα 1986
- Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών, “ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ – ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ”, ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΥΠΠΟ ΤΟΜΟΣ Α’ ΑΘΗΝΑ 1984, ΤΟΜΟΣ Β’ ΑΘΗΝΑ 1987, ΤΟΜΟΣ Γ ΑΘΗΝΑ 1993
- “Αποκατάσταση μνημείων – Αναβίωση Ιστορικών κτιρίων στην Αττική”, ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΙΖΗΣ (Α΄- Β΄ ΤΟΜΟΣ), ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΑΡΚΙΟΛΑΚΗΣ (Γ΄ ΤΟΜΟΣ), Εκδόσεις Αρχιτεκτονικών Βιβλίων ΕΡΓΟΝ IV, Αθήνα 2004
- Λάββος Τ. “Προστασία μνημείων και συνόλων: Βασικές έννοιες, δεοντολογία και μεθοδολογία”, Τεύχος 1, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη 1984
- Γ. Καραδέδος, “ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ : ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΩΝ”, Τεύχος Ζ, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκης 1984
- Xatzhvgaw G., “Ana – Sxediasmo;i, N;eew xr;hseiw se pali;a kt;ismata”, Ekd;oseiw UNIVERSITY STUDIO PRESS, Uessalon;ikh 1985
- Fielden B. “CONSERVATION OF HISTORIC BUILDINGS”, Oxford 1982, 1984
- Beckmann P. & Bonles R, “STRUCTURAL ASPECTS OF BUILDING CONSERVATION”, Εκδόσεις Butterworth – Heineman 2004
- Warre J. , Worthington J. , Taylor S. , “CONTEX : NEW BUILDINGS IN HISTORIC SETTINGS”, Εκδόσεις The Architectural Press, Oxford 1998
- Κωτσιόπουλος Α., Ξεναρίω Α. “Συντήρηση και αναβίωση παραδοσιακών κτιρίων και συνόλων”, Εκδόσεις UNIVERSITY STUDIO PRESS, Θεσσαλονίκη 1982
- Πρακτικά 1^{ου} Εθν. Συνεδρίου, “ΗΠΙΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ”, Θεσσαλονίκη 2009
- Πρακτικά 2^{ου} Εθν. Συνεδρίου, “ΗΠΙΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ”, Θεσσαλονίκη 2004
- Πρακτικά 3^{ου} Εθν. Συνεδρίου, “ΗΠΙΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ”, Εκδόσεις ΙΑΝΟΣ, Θεσσαλονίκη 2009
- Πάνος Τζώνος, “Η οργάνωση της αρχιτεκτονικής μελέτης”, Εκδόσεις Ζητη, Θεσσαλονίκη 1982
- “Διαδικασία έκδοσης οικοδομικών αδειών”, Υπουργείο χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος, Αθήνα 1985
- “Remodeling country homes”, Loft Publication, Barcelona 2008
- Χ.Μπούρας, Σημειώσεις του μαθήματος “Αποκαταστάσεις των μνημείων 1” Ε.Μ.Π., Αθήνα 1983
- Γ. Μακρής, Φ. Γουλέμας, Δ. Μπίρης, Ε. Εφεισίου, Κ. Μυλωνάς, Σημειώσεις για την Συντήρηση και τις επισκευές παραδοσιακών κτιρίων, Ε.Μ.Π. Τμήμα Αρχιτεκτόνων
- Ορφανουδάκης Δ., “Μελέτη Αποκατάστασης μνημείων και συνόλων”, Πειραιάς 1992

- Μπούρας Χαράλαμπος, Τουρνικιώτης Παναγιώτης, “Συντήρηση, αναστήλωση και αποκατάσταση μνημείων στην Ελλάδα 1950 – 2000”, Εκδότης Πολιτιστικό Ίδρυμα ομίλου Πειραιώς, Αθήνα 2010
- Φιλιππίδης Δημήτρης, “Αρχιτεκτονικές Μεταμορφώσεις”, Εκδόσεις Μέλισσα, Αθήνα 2006

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- RETAIL, 1999 – 2001, Μόναχο Γερμανία
- ΚΤΙΡΙΟ (Μηνιαίο τεχνικό περιοδικό), 2005 – 2015
- ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ (ΚΤΙΡΙΟ), Τεχνικές οδηγίες κατασκευών, Υλικό & Προδιαγραφές 2004 – 2005, 2005 – 2006, 2006 – 2007, 2008 – 2009
- ΔΟΜΕΣ

ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ

- www.isaakidis.gr
- www.damask.gr
- www.dalkafoukis.gr
- <http://web.tee.gr>
- <http://library.tee.gr/digital/>
- www.corfuhistory.eu
- www.diaprometal.gr
- www.greekarchitects.gr
- www.michanikos.gr
- www.archdaily.com
- www.episkeves2.civil.upatras.gr
- www.arch.ntua.gr
- www.ktiriodesign.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

12331

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
Αρ. φύλλου 1052
12 Οκτωβρίου 1998

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΑ

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

- Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του κτιριακού συγκροτήματος (κτίρια Α, Β, Γ, Δ) του πρώην ημερολογιαστικού Ανατολίτη στην Κοινότητα Λαγκαύ Παζών, με τον εξοπλισμό του, τις πέτρινες δερμάτινες και οραματικές ζωγραφιστικές στο όριο ιδιοκτησίας.
1. Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου της Γερουσίας στην Πλατεία Καραϊσκάκη, στην οδό Τραπεζοκλή των οδών της Σόλης Α4 επαύλιου προσόψεως, αξιωματικής στην πίσω οδό «Συμπρονα» της Αιτωλικής, όπως αυτό θεσμοθετήθηκαν με την ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (ΦΕΚ 128/3407/14.12.95) Υ.Α. (ΦΕΚ 1070/Β/29.12.95).
 2. Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου και έργου τέχνης της γέφυρας του ποταμού Κερήνη στον οικισμό Αλιανός Ν. Χαλκίδας.
 3. Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του κτίριου του Λαογραφικού Μουσείου Γλυφάδου, ιδιότη. του Δήμου Γλυφάδου Ν. Φωκίδος.
 - 4.
 - 5.

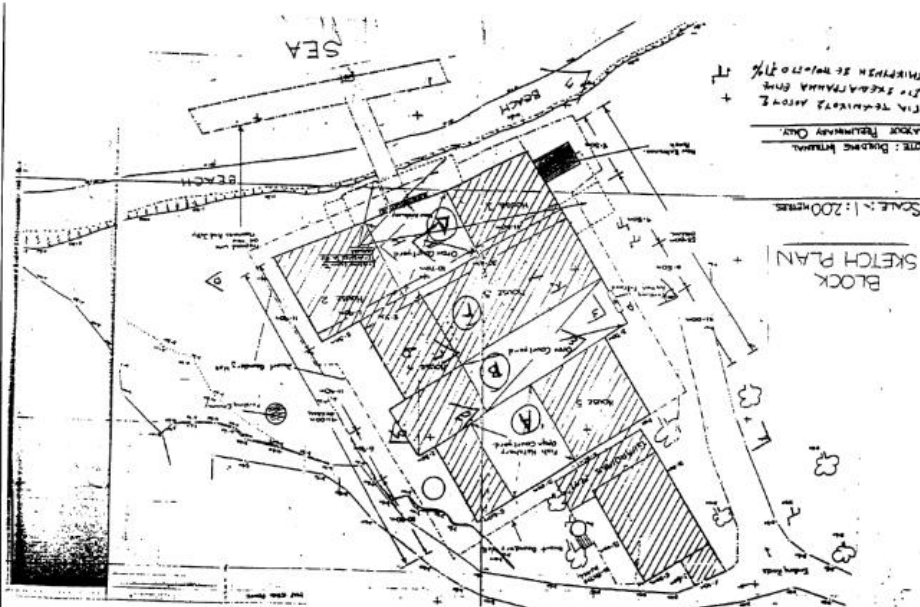
ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ

- (1) Αρ.Φ. ΥΠΠΟ/ΜΑΔΙ/Γ/245/144528
Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου κτιριακού συγκροτήματος (κτίρια Α, Β, Γ, Δ) του πρώην ημερολογιαστικού Ανατολίτη στην Κοινότητα Λαγκαύ Παζών, με τον εξοπλισμό του, τις πέτρινες δερμάτινες και οραματικές ζωγραφιστικές στο όριο ιδιοκτησίας.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

- Έχοντας υπόψη:
1. Τις διατάξεις:
α) Του Ν. 1590/85 -επερ. Κυβερνήσεως και Κυβερνητικών Οργάνων που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 137/Α/28.7.85

12332 ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ)

BLOCK SKETCH PLAN
SCALE 1:200 METERS
NOTE: Building Number
LAYER: Building Only
FOR TECHNICAL ARCHITECTURAL DRAWING SEE PROJECT FILE

- β) Του αριθμού 52 του Ν. 535/132 -επερ. Αρχαιολογικών όρων, ανακαταστάσε με το άρθρο 14 και 17 του Ν. Δ. 216/1949 και τροποποιητήρι με το άρθρο 32 παρ. 3 του Ν. 1337/1980 και λοιπών.
- γ) Του Ν. 1688/50 -επερ. προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων.
- δ) Του Ν. 2308 -επερ. Κήρυξης της Συμβόσεως για την προστασία της ιστορικής και αρχαιολογικής κληρονομιάς της Επαρχίας (ΦΕΚ 61/13.10.92).
- ε) Του Π.Δ. 841/77 -επερ. Οργανισμού του ΥΠΠΕ.
- ς) Του Π.Δ. 167/28.4.84 (ΦΕΚ 54/Α/30.4.84) -επερ. ανακαταστάσε των ιστορικών και ημερολογιαστικών κτιριακών συγκροτημάτων (κτίρια Α, Β, Γ, Δ) του πρώην ημερολογιαστικού Ανατολίτη στην Κοινότητα Λαγκαύ Παζών, με τον εξοπλισμό του και τις πέτρινες δερμάτινες και οραματικές ζωγραφιστικές στο όριο ιδιοκτησίας, γιατί συνδέεται με τη βιομηχανική και εμπορική ιστορία του τόπου και αποτελεί αξιόλογο δείγμα βιομηχανικής Αρχιτεκτονικής του περασμένου αιώνα στην περιοχή των Ιονίων νήσων. Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 27 Αυγούστου 1998
ο Υπουργός
ΕΥΑΓ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

23709

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **Αρ. Φύλλου 1823**
29 Σεπτεμβρίου 1999

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

1. Κοστολόγηση βιβλίων
Συνάληψη της ΔΙΑΔΙΠ/2451/44526/27.8.98 απόφασης (ΦΕΚ 1052/ΤΒ/12.10.98) και επέκταση χαρακτηρισμού ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου και στο παρακείμενο κτίριο Α, του πρώην πληρω-Λειτουργείου Αναγκών των ιδιοκτησιακών GEFHALD LIBNER ΕΣΑ, (κτήρια Α, Β, Γ, Δ του τετραγώνου και διηγημάτων) στο Λογικό Παζόν
2. Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του κελύφους (όπως στέγη) του κτηρίου ιδιοκτή. Ιωάννου Λαμπρή στη Ζάκνη
3. Χαρακτηρισμός ηγγυλίων ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων στην περιοχή Παλαιανίου επαρχίας Αιτωλικού Ν. Χανίων Κρήτης
4. Τροποποίηση ορίων μονίμου κατοικητικού χώρου ζώνης στις θέσεις «Πηγή Βουνό» Τριφυλλικής Χώρας - Κατσούνη, περιφέρειας Μεσσηνίας Καλύμνου της νήσου Καλύμνου του νομού Δυδечανήρου
5.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

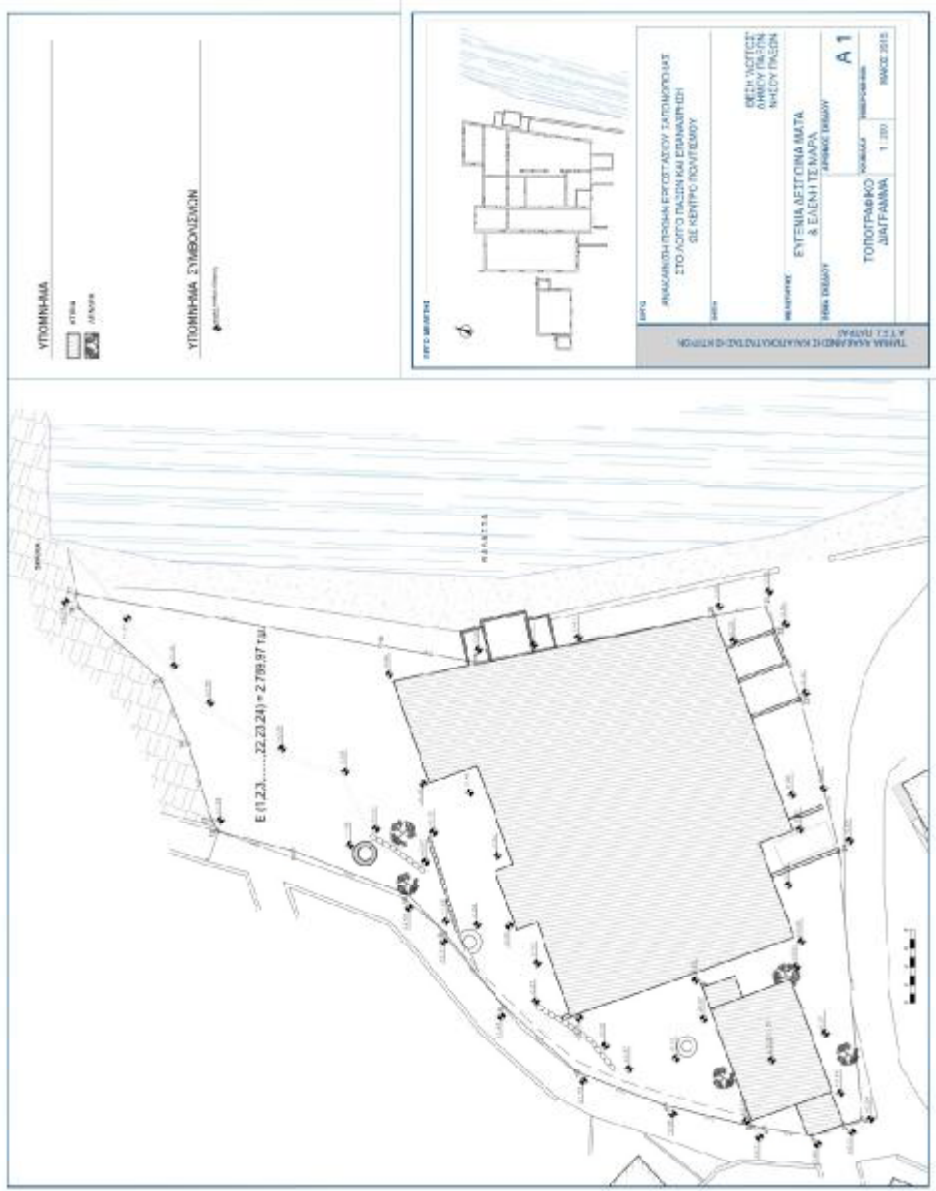
- (1) Κοστολόγηση βιβλίων
ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:
1. Τις διατάξεις των άρθρων 20 παρ.1 στ., 30 παρ.2 του Ν. 1496/85 -Δομή και λειτουργία των Τ.Ε.Ι.-
2. Τι διαταγή της παρ.1 του άρθρου 11 του Ν. 2327/95

(156/Α),
3. Τις διατάξεις του άρθρου 28Α του Ν. 1558/ 1985, όπως αυτό προστέθη με το άρθρο 27 του Ν.2081/92 (154/Α) και, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 2469/97 (Α. 38),
4. Τις διατάξεις του άρθρου α' της παραγράφου 3 του άρθρου 22 του Ν.2392/96 (247/Α),
5. Τις διατάξεις του άρθρου 4 της αριθ. Ε55678/88 (688/Β) απόφασης του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων "επιδόσεις και δικαιώματα διδακτικών βιβλίων των Τ.Ε.Ι και αντίστοιχες καταβολές",
6. Το πρωτόκολλο 249 Γ'Κ επιτροπής Κοστολόγησης βιβλίων Τ.Ε.Ι και ΖΕ/ΤΕΤΕ,
7. Την αριθμ. ΣΤ5-53-9-10-96 (937/Β) απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων "Ορισμός αρμοδιοτήτων Υφυπουργού του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων",
8. Την αριθμ. 1107-471239/0086/Α (4-10-96 (922/Β) κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών "απόφαση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Οικονομικών",
9. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής προκύπτει επείγουσα ανάγκη υλοποίησης (8.757.500) δρχ. σε βιβλίων του προϋπολογισμού των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Τ.Ε.Ι και Τ.Ε.Ζ/ΤΕΤΕ., (64Ε 1251).
Η παρούσα διαταγή θα εκδίδεται τοσοκατά το σκοπιμότερο έως 1999 στο τις εγγεγραμμένες πιστώσεις των οποίων ηρού διολογηθούν όσο καλύτερα (α εφικτό) να αποκατασταθεί στη από τις προδιαθέσεις του οικείου Κ.Α.Ε.1, αποφασίζουμε:
Κοστολόγουμε κάθε αντίτυπο των ιστορικών βιβλίων ως εξής:
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΩΝ ΙΣΤΩΝ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΩΝ

ΣΧΕΔΙΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΩΝ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ			
Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΚΛΙΜΑΚΑ
1	A1	ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	1 : 200
2	A2	ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ	1 : 100
3	A3	ΚΑΤΟΨΗ ΟΡΟΦΟΥ	1 : 100
4	A4	ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ	1 : 100
5	A5	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ	1 : 100
6	A6	ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ	1 : 100
7	A7	ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ	1 : 100
8	A8	ΤΟΜΗ Α - Α'	1 : 100
9	A9	ΤΟΜΗ Β - Β'	1 : 100
10	A10	ΑΝΑΠΤΥΓΜΑ ΧΩΡΟΣ Α'2	1 : 100
11	A11	ΑΝΑΠΤΥΓΜΑ ΧΩΡΟΣ Α1	1 : 100
12	A12	ΑΝΑΠΤΥΓΜΑ ΧΩΡΟΣ Β2	1 : 100
13	A13	ΑΝΑΠΤΥΓΜΑ ΧΩΡΟΣ Γ3	1 : 100
14	A14	ΑΝΑΠΤΥΓΜΑ ΧΩΡΟΣ Δ3	1 : 100
15	A15	ΟΨΗ ΚΑΜΙΝΑΔΑΣ	1 : 100
16	ΦΟ1	ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	1 : 100
17	ΦΟ2	ΚΑΤΟΨΗ ΟΡΟΦΟΥ ΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	1 : 100
18	ΦΟ3	ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΕΓΗΣ ΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	1 : 100

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΩΝ ΠΡΟΤΑΣΗΣ			
Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΚΛΙΜΑΚΑ
1	Π1	ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ & ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΩΣ ΧΩΡΟΥ	1 : 200
2	Π2	ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ	1 : 100
3	Π3	ΚΑΤΟΨΗ ΟΡΟΦΟΥ	1 : 100
4	Π4	ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΕΓΗΣ	1 : 100
5	Π5	ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ	1 : 100
6	Π6	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ	1 : 100
7	Π7	ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ	1 : 100
8	Π8	ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ	1 : 100
9	Π9	ΟΨΗ ΚΑΜΙΝΑΔΑΣ	1 : 100
10	Π10	ΤΟΜΗ Α - Α'	1 : 100
11	Π11	ΤΟΜΗ Β - Β'	1 : 100
12	Π12	ΤΟΜΗ Γ - Γ'	1 : 100
13	Π13	ΤΟΜΗ Δ - Δ'	1 : 100
14	Σ1	ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΦΕΡΟΝΤΑ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ	1 : 100
15	Σ2	ΚΑΤΟΨΗ ΟΡΟΦΟΥ ΦΕΡΟΝΤΑ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ	1 : 100
16	Σ3	ΚΑΤΟΨΗ ΣΤΕΓΗΣ ΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	1 : 100
17	ΛΠ1	ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΟΥΦΩΜΑΤΩΝ	1 : 100
18	ΛΠ2	ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	1 : 50
19	Λ1	ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΣ ΣΤΕΓΗΣ - ΔΑΠΕΔΟΥ	1 : 20
20	Λ2	ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΣΚΑΛΑΣ	1 : 20

ΕΡΓΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΕΡΓΟ
ΑΝΑΚΑΙΝΗ ΠΡΩΗΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΣΑΙΤΟΚΟΠΕΙΑΣ
ΣΤΟ ΔΟΤΤΟ ΠΛΑΕΘ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ
ΩΣ ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΕΜΟΥ

ΟΔΟΣ

ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ
ΕΥΓΕΝΙΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΑΤΑ
& ΕΛΕΝΗ ΓΣΙΜΑΡΑ

ΘΕΜΑ ΕΡΓΟΥ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ

ΚΑΜΑΚΑ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

1 : 100
ΜΑΪΟΣ 2015

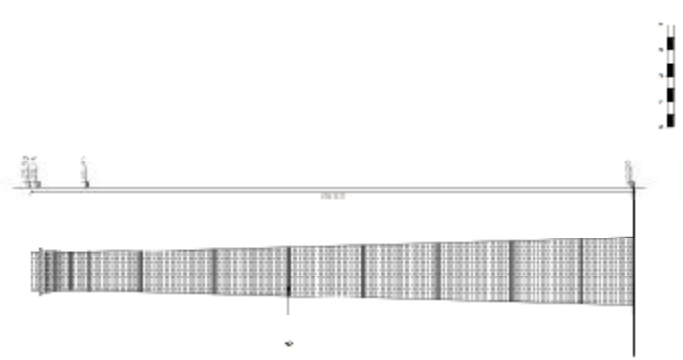
Π 9

ΟΥΦΗ ΚΑΜΙΝΑΔΑΣ
ΠΡΟΤΑΣΗ

ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΡΗΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΟΥ
Α 1 & 1 Α1 ΠΡΩΤΗ

ΥΠΟΜΟΝΗΜΑ ΥΛΙΚΩΝ

	ΛΙΘΟΛΟΓΙΑ
	ΔΙΑΣΤΡΕΤΙΚΟΙ ΤΟΙΚΟΙ ΜΕ ΜΟΝΟΚΩΣΗ
	ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΦΕΡΟΝΤΑ ΣΤΟΙΒΑ (ΚΟΜΜΟΒΟΛΟΙ)
	ΣΤΟΙΒΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΣΥΡΡΕΛΙΜΜΕΤΟΣ
	ΕΚΚΟΙΜΑΚΙΟ ΔΑΠΕΔΟ
	ΣΥΛΛΟΓΟ ΔΑΠΕΔΟ
	ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΣΥΛΛΟΓΟ CORTEN
	ΕΥΚΟΜΙΝΑ ΚΕΡΑΜΙΔΑ
	ΔΙΑΤΡΙΠΤΕΣ ΕΣΤΗΡΙΩΣΕΙΣ
	ΔΙΠΛΟΙ ΥΑΚΙΝΘΙΑΚΕΣ ΣΤΕΦΕΣ
	ΣΥΝΘΗ ΚΟΥΦΟΜΑΤΑ
	ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΚΟΥΦΟΜΑΤΑ
	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΚΡΑΦΟΙ
	ΜΕΤΑΛΛΙΚΟ ΚΕΚΛΙΜΕΝΟ
	ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΙ ΔΑΚΤΥΛΟΙ
	ΣΥΝΗΡΤΗΣΕΙΣ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΚΩΔ. 1:100

TOMH A-A
KÅ 1:100

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟ
ΚΑΛ. 1:200

